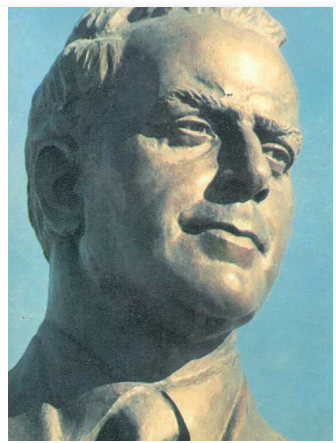




Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Aliyev

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycan dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərəfəsidir.
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

07 avqust
2024-cü il,
çərşənbə
№ 140 (6726)
Qiyməti
60 qəpik

Hər an hazırıq!



Ordumuz döyüş hazırlığını və peşəkarlığını daim yüksək səviyyədə saxlayır

Bax səh. 3

Azərbaycan-Rusiya münasibətləri: mühüm təhlükəsizlik faktoru

Bax səh. 5

Əməkdaşlıq məkanı...

Bakı global təhlükəsizliyin əsas müzakirə meydanına çevrilib

Bax səh. 2

İkili standartlar Avropaya nə qazandıracaq?

Bax səh. 2

Azərbaycan-Rusiya münasibətləri: mühüm təhlükəsizlik faktoru

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev avqustun 6-da Rusiya Federasiyası Təhlükəsizlik Şurasının katibi Sergey Şoyqunu qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev Sergey Şoyqunun səfərinin ikitərəfli münasibətlərin gündəliyi və qarşılıqlı maraq doğuran məsələlərin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaratdığını dedi.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan ilə Rusiya arasında regionda gedən proseslərlə bağlı mütəmadi təmasların əhəmiyyətini qeyd etdi.

İkitərəfli münasibətlərimizin uğurla inkişaf etdiyini deyən Azərbaycan Prezidenti bunun ən yüksək və digər səviyyələrdə təmaslarda, eyni zamanda, ölkələrimiz arasında imzalanmış sənədlərin və yol xəritələrinin həyata keçirilməsi, təhlükəsizlik, nəqliyyat, energetika, hərbi-texniki, humanitar sahələrdə əməkdaşlıqda özünü nümayiş etdirdiyini vurğuladı. Prezident İlham Əliyev bu məsələlərlə bağlı mütəmadi olaraq Prezident Vladimir Putin ilə müzakirələrin aparıldığını bildirdi.

Hökumətlərarası komissiyanın fəal işlədiyini deyən dövlətimizin başçısı bu yaxınlarda Bakıda bu komissiyanın iclasının...

Bax səh. 6

İlk dayanacaq qəhrəman Nüvədi kəndi olacaq

Bax səh. 4

Əməkhaqqı fondunun “ağardılması”...

Bax səh. 3

Banqladesdə nə baş verir?

Bax səh. 7

Razılıq əldə olunacaqmı?

Yaxın Şərqdə vəziyyət gərgin olaraq qalır. Xarici mətbuat İsrail ordusunun Livanın cənubunda həyata keçirdiyi hava hücumunda bir “Hizbullah” üzvünün öldüyünü bildirib - Livanın cənubundakı Zibdin qəsəbəsindən olan “Hizbullah” üzvü Əli Cəmaləddin Cavad İsrailin endirdiyi zərbələrdə hədəfə çevrilib. İsrail ordusu isə Cavadı hədəf alan hava hücumunun görüntülərini yayıb. Cavadın “Hizbullah”ın hərbi qanadı olan Rıdvan Qüvvələrinin əsas rəhbərlərindən olduğu bildirilir. Qeyd edək ki, İsrail ordusunun 8 oktyabr 2023-cü il tarixindən bu yana Livanın cənubuna endirdiyi hava hücumlarında həlak olan “Hizbullah” üzvlərinin sayı 394-ə yüksəlib.

ABŞ isə bütün mümkün ssenarilərə hazır olduğunu bildirib. Vaşinqton İrana İsrailə gərginliyin artmasının Tehran rəhbərliyinə xeyir gətirməyəcəyini düşünür. Ağ ev diplomatik təmaslar çərçivəsində İrana gərginliyin artmasının onların maraqlarına uyğun olmadığını və ABŞ-ın İsraili qoruyacağını çatdırıb. Dövlət Departamentinin sözcüsü Metyu Miller daha geniş miqyaslı bir Yaxın Şərq münaqişəsinin qaçılmaz olduğunu söyləyib. ABŞ-ın isə bunun qarşısını almaq üçün söylərini davam etdirdiyi önə çəkilib. Miller vurğulayıb ki, artan gərginlik bölgədə heç kimin maraqlarına xidmət etmir: “Bütün hallarda ABŞ ötən ilin oktyabrından etibarən hər şeyə hazırdır”.

G7 ölkələrinin xarici işlər nazirlərinin birgə yazılı bəyanatında...

Bax səh. 6

11 milyard avroluq rəzalet

Bax səh. 6

Azərbaycan-Rusiya münasibətləri: mühüm təhlükəsizlik faktoru

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev avqustun 6-da Rusiya Federasiyası Təhlükəsizlik Şurasının katibi Sergey Şoyqunu qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev Sergey Şoyqunun səfərinin ikitərəfli münasibətlərin gündəliyi və qarşılıqlı maraq doğuran məsələlərin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaratdığını dedi.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan ilə Rusiya arasında regionda gedən proseslərlə bağlı mütəmadi təmasların əhəmiyyətini qeyd etdi.

İkitərəfli münasibətlərimizin uğurla inkişaf etdiyini deyən Azərbaycan Prezidenti bunun ən yüksək və digər səviyyələrdə təmaslarda, eyni zamanda, ölkələrimiz arasında imzalanmış sənədlərin və yol xəritələrinin həyata keçirilməsi,

təhlükəsizlik, nəqliyyat, energetika, hərbi-texniki, humanitar sahələrdə əməkdaşlıqda özünü nümayiş etdirdiyini vurğuladı. Prezident İlham Əliyev bu məsələlərlə bağlı mütəmadi olaraq Prezident Vladimir Putin ilə müzakirələrin aparıldığını bildirdi.

Hökumətlərarası komissiyanın fəal işlədiyini deyən dövlətimizin başçısı bu yaxınlarda Bakıda bu komissiyanın iclasının keçirilməyini vurğuladı. Prezident İlham Əliyev ölkələrimizin digər qurumları arasında da fəal təmasların olduğunu qeyd etdi.

Dövlətimizin başçısı iki ölkənin siyasi rəhbərliyi arasında qəbul olunmuş qərarların, məhz "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında mütəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında" Bəyannamənin

müddəalarının uğurla həyata keçirilməsini məmnunluqla qeyd etdi.

Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin bəzi qonşu dövlətlər üçün də bir nümunə olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev bunu Cənubi Qafqazda və daha geniş məkanda mühüm təhlükəsizlik faktoru kimi dəyərləndirdi.

Rusiya Federasiyası Təhlükəsizlik Şurasının katibi Sergey Şoyqu nümayəndə heyətinə səmimi və isti münasibətin göstərilməsinə görə minnətdarlığını bildirərək, bunun əsasında iki ölkənin dövlət başçıları arasında olan şəxsi münasibətlərin durduğunu dedi.

Sergey Şoyqu ölkələrimiz arasında regional təhlükəsizlik, hərbi-texniki, nəqliyyat, iqtisadi sahələrdə əlaqələrin uğurla inkişaf etdiyini vurğuladı. O, ikitərəfli



Prezident İlham Əliyev Rusiya Federasiyası Təhlükəsizlik Şurasının katibini qəbul edib

rəfli əməkdaşlığın gündəliyində çox mühüm məsələlərin durduğunu və onların uğurla həll edildiyini dedi. Bu xüsusda Şimal-Cənub dəhlizinin həyata keçirilməsini bunun nümunəsi kimi dəyərləndirdi və bununla bağlı üçtərəfli əsasda böyük işlərin görüldüyünü qeyd etdi.

Sergey Şoyqu ölkəsinin Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşması prosesini dəstəklədiyini bildirdi. Görüşdə "3+3" formatında əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olundu. Söhbət zamanı Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xatirəsinə Rusiyada göstərilən

ehtirama toxunularaq, Baykal-Amur Magistralının tikintisində Ulu Öndərin böyük rolu bir daha qeyd edildi, Prezident İlham Əliyevin bu ilin aprelində Moskvada Baykal-Amur Magistralının 50 illik yubileyi münasibətilə keçirilən tədbirdə iştirakının əhəmiyyəti vurğulandı.

Əməkdaşlıq məkanı...

Son günlərdə yaşadığımız regiona yaxın coğrafiyada baş verənlər global məkanda böyük səs-küy yaranıb. Sırr deyil ki, potensial İsrail - İran və ya İsrail - Liyan qarşılıqlı, HƏMAS və ya "Hizbullah"ın Təhlükəsizlik

ha da genişləndirəcəyi gözlənilir. Bu isə onsuz da katalizmlərlə dolu qlobal dünyada yeni eskalasiyalar formalaşdıracaq. Təbii ki, böyük güclər və aktorlar bu qarşıdurmanın baş verməməsi üçün böyük səy göstərirlər - bütün tərəflərə siyasi çağırışlar edilir, böyük güclərin

təmsilçiləri ölkələr arasında münasibətləri normallaşdırmaq və gərginliyi azaltmaq üçün danışıqlar platformaları formalaşdırılır, yeni zəmin yaratmağa çalışır. Yeri gəlmişkən, Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi Sergey

Şoyqunun da son günlərdə İran səfəri beynəlxalq aləmdən tələfəndən diqqətlə izlənilirdi. Tehrandan səfərdə olan Sergey Şoyqu İran prezidenti Mesud Pezeşkianla və İran Təhlükəsizlik Şurasının rəhbəri Əliəkbər Əhmədian ilə görüşlər keçirmişdi. Sputnik

agentliyinin yaydığı məlumata görə isə, Şoyqu İran səfərini yekunlaşdıraraq Azərbaycanın paytaxtı Bakıya gəlir. Təbii ki, bu diplomatik trafiki qarşılıqlı əlaqələrdə İran ilə İsrail arasında münasibətlərin qaydaya salınması, ən azından

silahlı qarşıdurma səviyyəsinə gətirilməməsi üçün cəhd kimi qiymətləndirmək olar. İrandan döndən Şoyqunun birbaşa Azərbaycanla əlaqələrinin bölgədə oynadığı siyasi rolun və əhəmiyyətin dərəcəsini göstərir.

Lokal maraqlar global çağırışlarla uzlaşdırılır

Ümumiyyətlə, müasir beynəlxalq münasibətlər sisteminə etibarlı tərəfdaş kimi tanınan Azərbaycan Cənubi Qafqaz regionunun iqtisadi, siyasi və humanitar mərkəzi funksiyasını yerinə yetirməkdədir. Şübhəsiz ki, bunu təmin edən başlıca strateji faktor həyata keçirilən uğurlu daxili və xarici siyasət kursu, dünyada idən-ile artan nüfuz, ölkəmizə dünya dövlətlərinin inamı və etimadıdır. Xüsusilə də, pragmatik xarici siyasət kursu Azərbaycanın beynəlxalq mövqeyini daha da möhkəmləndirib. Cənubi Qafqazın təhlükəsizlik qaranlıq olan Azərbaycanın daxili və xarici siyasət kursunu, dünya siyasi arenasında yeri və rolunu xarakterizə edərək ölkəmizin beynəlxalq dialoq və əməkdaşlıq məkanı kimi çıxış etməsini xüsusi olaraq vurğulamaq lazımdır. Ölkəmiz sivilizasiyalararası dialoqun inkişafına əhəmiyyətli töhfələr verməklə yanaşı, mühüm siyasi, iqtisadi, mədəni və humanitar xarakterli, hətta birbirinə zidd olan siyasi qütblərin müzakirə meydanına çevrilir, beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi edir. Bir çox nüfuzlu beynəlxalq tədbirlərin respublikamızda keçirilməsi Azərbaycanın beynəlxalq inteqrasiya prosesində uğurla iştirak etməsindən xəbər verir. Beləliklə də, Azərbaycan özünün çoxşaxəli və müxtəlif xarici siyasət kursu ilə müasir dünyanın, xalqlararası əməkdaşlığın inkişafında və sivilizasiyalararası dialoqda mühüm rol oynayır.

Azərbaycanın çıxılmaz hesab edilən global siyasi proseslərdəki rolu da olduqca vacib şərt kimi qeyd olunmalıdır - günü-gündən mürəkkəbləşən, qütbləşmənin açıq xarakter aldığı və

katalizmlərlə dolu dünyada bütün dövlətlər və ya təşkilatlar tərəfindən qəbul edilmək olduqca çətin bir işdir. Xüsusilə, qrup maraqlarının önə çıxdığı son dövrlərdə beynəlxalq münasibətlər sisteminə demək olar ki, uğurlu təmsilçilik mümkün deyil - bəzi hallarda iqtisadi baxışlar, bəzən siyasi situasiya, bəzən təhlükəsizlik amili, bəzən isə ikitərəfli münasibətlər ortaya çıxan ziddiyyətlər maraqların kəsişməsi

2023-cü ilin yayında Şuşada Qlobal Media Forumunun açılış mərasimi zamanı Prezident İlham Əliyev bildirmişdi ki, bizim ölkəmiz rəqəbat məkanı deyil, əməkdaşlıq məkanıdır: "Bildiyiniz kimi, Rusiya və Amerika silahlı qüvvələrinin yüksək səviyyəli nümayəndələri, çox yüksək, yəni ordu qərargahlarının komandanları, NATO komandanları görüşlər üçün hər zaman Bakıya seçilir. Bu isə bizə olan etimadın, etibarın göstəricisidir. Belə görüşlər dörd və ya beş dəfə keçirilib. Bu da onu göstərir ki, Azərbaycan maraqlarını birləşdirən ölkədir, hətta elə ölkələr arasında ki, onlar hər zaman rəqəbətdədir. Yəni, bu, o vaxt idi ki, bu rəqəbat dinc aparılırdı. İndiki şəraitdə isə belə təmaslar potensial olaraq Azərbaycanda yene də bərpə edilə bilər". Burada xüsusi bir nüansa diqqət yetirmək gərəkdir - Azərbaycan demək olar ki, tarixin bütün məqamlarında siyasi uzlaşma məkanı kimi tanınmış - inandırıcıdır ki, Şoyqunun Bakı səfəri də məhz bundan qaynaqlanır. Həqiqətən də son bir neçə ildə Bakı dəfələrlə fərqli siyasi baxışlara, hətta düşmən mövqeyində olan tərəflər bir masa arxasında oturub müzakirələr aparmaq imkanını yaratmışdır. Hətta bu tip görüşlər üçün məkan olaraq Bakının seçilməsi artıq bir ənənəyə çevrilib və deyə bilərik. Dünyanın güc qütbləşməsi

şəraitdə isə belə təmaslar potensial olaraq Azərbaycanda yene də bərpə edilə bilər". Burada xüsusi bir nüansa diqqət yetirmək gərəkdir - Azərbaycan demək olar ki, tarixin bütün məqamlarında siyasi uzlaşma məkanı kimi tanınmış - inandırıcıdır ki, Şoyqunun Bakı səfəri də məhz bundan qaynaqlanır. Həqiqətən də son bir neçə ildə Bakı dəfələrlə fərqli siyasi baxışlara, hətta düşmən mövqeyində olan tərəflər bir masa arxasında oturub müzakirələr aparmaq imkanını yaratmışdır. Hətta bu tip görüşlər üçün məkan olaraq Bakının seçilməsi artıq bir ənənəyə çevrilib və deyə bilərik. Dünyanın güc qütbləşməsi

qəbət dinc aparılırdı. İndiki şəraitdə isə belə təmaslar potensial olaraq Azərbaycanda yene də bərpə edilə bilər". Burada xüsusi bir nüansa diqqət yetirmək gərəkdir - Azərbaycan demək olar ki, tarixin bütün məqamlarında siyasi uzlaşma məkanı kimi tanınmış - inandırıcıdır ki, Şoyqunun Bakı səfəri də məhz bundan qaynaqlanır. Həqiqətən də son bir neçə ildə Bakı dəfələrlə fərqli siyasi baxışlara, hətta düşmən mövqeyində olan tərəflər bir masa arxasında oturub müzakirələr aparmaq imkanını yaratmışdır. Hətta bu tip görüşlər üçün məkan olaraq Bakının seçilməsi artıq bir ənənəyə çevrilib və deyə bilərik. Dünyanın güc qütbləşməsi

Bütün tərəflərlə eyni məsafədə...

rinin siyasi dialoq üçün Bakını seçməsi qeyri-adi hal deyil - Bakı iqtisadi-siyasi, hərbi platformalarda bütün tərəflər üçün eyni məsafədə dayanmışdır - tək - tək dövlətlərdəndir. Bu günün qarşıdurma tərəfləri ilə balans xəttinə baxsaq, eyni halın şahidi olarıq. - İran ilə aramızda yaxın qonşuluq münasibətləri mövcuddur. İki ölkə arasında fərqli sahələr üzrə əməkdaşlıq layihələri həyata keçirilir. İran Azərbaycan ilə birgə Şimal-Cənubi qlobal nəqliyyat dəhlizi kontekstində yaxın tərəfdaş kimi qəbul edilir. Eyni zamanda, Azərbaycan ilə İran arasında səmimi dialoq mühiti mövcuddur. İran ilə Azərbaycan arasında əlaqələrin səmimi inkişafı bütövlükdə, region üçün olduqca əsaslı şərtir. Bu da təkzibolunmaz faktıdır ki, Azərbaycan edilən təkliflərə baxmayaraq heç bir zaman öz ərazisindən İranı hansısa təəcül üçün imkan yaratmayıb, tam əksinə bunun qətiyyətli şəkildə qarşısını alıb.

- İkitərəfli əlaqələrin inkişafı baxımından eyni fikirləri İsrail ilə əməkdaşlıq müstəvisində də şamil etmək olar. Azərbaycanla olduqca yüksək

dostluq əlaqələrinə malik olan və Yaxın Şərqin əsas siyasi-iqtisadi, hərbi aktorlarından biri olan İsrailin ölkəmizlə yaxın əlaqələri mövcuddur. Məsələn, ticarət sahəsində Azərbaycan-İsrail əməkdaşlığı inkişaf edir və onun həcmi illəndən-illə artır. Əvvəllər bu əməkdaşlıq əsasən, neft-qaz sahəsinə yönəlməmişdi, sonradan bu əməkdaşlıq şaxələndirilərək, iqtisadiyyatın digər sektorlarını, o cümlədən kənd təsərrüfatı, yüksək texnologiyalar, səhiyyə, hərbi-texniki tərəfdaşlığı da əhatə edir. İsrail dünya bazarında Azərbaycanın neftinin əsas strateji alıcılarından biridir. İsrailin Müdafiə Sənayesi Şirkətləri Azərbaycanla hərbi sənaye quruculuğunda fəal iştirak edir və bunu davam etdirirlər. Azərbaycan və İsrail arasında hərbi-texniki əməkdaşlıq, silah və hərbi texnikanın alınması kimi münasibətlər mövcuddur. İkinci Qarabağ müharibəsi vaxtı İsrailin Azərbaycanın yanında olması faktı da dənəməzdir - bir sözlə, qarşılıqlı əlaqələrin güclənməsi hər iki dövlətin maraqlarına uyğun şəkildə tənzimlənir.

Bakı global təhlükəsizliyin əsas müzakirə meydanına çevrilib



nə, üst-üstə düşməsinə imkan vermir. Beləliklə, qütbləşmə və ya daha konkretləşdirsək, fikir ayrılığı bütün sferalar üzrə kəskin hal alır. Belə bir mənzərədə global oyunçuya çevrilmək perspektivi isə olduqca ağır bir vəzifədir - fərqli dünya baxışları olan ölkələrin lokal maraqlarını global çağırışlarla uzlaşdırılması amili meydana çıxır ki, Azərbaycan məhz bu vəzifəni uğurla yerinə yetirir.

Bu mənada, Bakının yeni kritik məqamda danışıqlar məkanına çevrilməsi perspektivi olduqca böyükdür. Vurğulandığı kimi biz dəfələrlə bu tip danışıqlar üçün ev sahibliyi etmişik: -2017-ci ilin fevralında ABŞ Silahlı Qüvvələrinin Birləşmiş Qərargah rəisləri Komitəsinin rəhbəri, general Cozef Danford və rusiyalı həmkarı Gerasimov arasında keçirilən görüş yene də Bakıda baş tutub;

-2017-ci ilin sentyabrında NATO Hərbi Komitəsinin rəhbəri, general Petr Pavel Bakıda Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi Valeri Gerasimovla görüş keçirilib; -2018-ci ilin aprelində isə Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi, ordu generalı Valeri Gerasimov ilə NATO Müttəfiq Qüvvələrinin Avropadakı Baş komandanı Körtis Skarparotti arasında ilk görüş

də Bakıda keçirilib.

Azərbaycan dövlətinin irəli sürdüyü global təşəbbüslər beynəlxalq müstəvidə dəstəklənir. Qoşulma Hərəkatının sədri qismində COVID-19 pandemiyasına qarşı global mübarizənin təşkilində, vaksinasiya ilə bağlı ortaya çıxan problemlərin həllində əhəmiyyətli rolumuz hələ də xüsusi qeyd edilir. Bakı bu gün neokolonializmə qarşı mübarizənin ön sırasında təmsil olunur. Beləliklə, Prezident İlham Əliyevin global miqyasda irəli sürdüyü təşəbbüslər bütün dünyada böyük rəğbətə qarşılanır. Azərbaycan da artıq geniş anlamda sülhə gedən yolda ən real uzlaşma stansiyası kimi xarakterizə olunur. Ölkəmizin gücü, siyasi nüfuzu və ən əsası, sözümüzün imzamız qədər dəyər daşıması bu məsələdə həlledici rol oynayır...

P.İSMAYILOV

Qlobal təşəbbüslərimiz dəstəklənir...

Hər an hazırıq!

2020-ci il Vətən müharibəsi və 2023-cü il sentyabrında baş vermiş antiterror tədbirləri Ermənistanın 30 ildən çox davam etdirdiyi işğalına son verdi. İllərlə səbrlə işğalın beynəlxalq hüquq və sülh müstəvisində aparıl

lan danışıqlarla tənzimlənməyən gözləyən Azərbaycan artıq son çıxış yolunu öz torpaqlarını güc yolu ilə azad etməkdə gördü - beynəlxalq hüquqa söykənərək ərazilərimizin işğaldan azad edilməsi prosesini özümüz öz

gücümüzlə, Ordumuzun gücü ilə həyata keçirdik. Bu, bir tərəfdən Azərbaycanın uzun illərdən sonra haqqı və ədaləti bərpə etməsi, bir tərəfdən isə Silahlı Qüvvələrimizin gücünün nümayişi idi. Uzun illər boyunca aparılan ordu quruculuğu fəaliyyəti, yeni, müasir texniki təchizatla təmin edilmə, kadr potensialının gücləndirilməsi güclü və bütün ömrləri effektiv və tez bir

zamanda həyata keçirməyə qadir Azərbaycan Ordusunun yaranmasını təmin etdi.

Post-müharibə dövründə mü-

nasibətlərin sülh yolu ilə təmin edilməsi gözlənilsə də, Ermənistanın artıq illərdir ki, prosesi bu və ya digər bəhanələrlə uzat-

dığını görürük. Hazırkı situasiyada - regiona yaxın ərazilərdə yeni gərginliklərin meydana çıxdığı, hətta yeni eskalasiyanın gözlənilməli bir dövrdə Ermənistanın yenidən sülh prosesini uzatması İrəvanın fərqli maraqlarından xəbər verir ki, bu da yaxşı heç nə vəd etmir. Min bir yolla təxribatlar axtarışında olan Ermənistan unutmamalıdır ki, “Dəmir yumruq” yerindədir...

Silahlandırma və müharibəyə təhrik

Vurğulandığı kimi, Azərbaycanın sülh çağırışına adekvat cavab verməyən Ermənistan ötən dövr ərzində müəyyən “qaranlıq məsələlərə” ümid edir. Ermənistan sülh gündəliyini uzatmaq, proseslərin sürətini azaltmaq üçün bütün ünvənlərin “qapısını döyür”. Təbii ki, regionda marağı olan bözi ölkələr, hətta region ölkələri Ermənistanın bu destruktiv mövqeyini dəstəkləməklə ona “dayaq” olduğunu göstərməyə çalışır. Ermənistanın davranışları həm də xarici təsirlərin proyeksiyası kimi dəyərləndirilir. Xüsusilə, Azərbaycanla vasitəçisiz görüşlərin keçirilməsi perspektivi dövründən başlayaraq əldə olunan razılaşmalara qarşı bu kimi etirazların formalaşdırılması prosesə açıq mane olmaq istəyindən doğur. Siyasi analitiklər daha çox Fransa-nı bu işin “təşkilatçısı” kimi vurğulayır.

Bariz nümunə isə Ermənistanın aktiv şəkildə silahlandırılmasıdır. Bu faktı Ermənistanın üzde sülh prosesinə sadiq olduğunu bildirərək, arxa planı yeni müharibəyə hazırlaşması kimi dəyərləndirmək olar. Xüsusilə, Fransanın ötən dövr ərzində Ermənistanı real və ardıcıl şəkildə silahlandırması mühüm məqamlardan xəbər verir. Əgər dünənə qədər, dəyəri milyon dollarla ölçülən və “Arquus” grupu-

nun istehsalı olan “Bastion” tipli zirehli texnika, MISTRAL 3 zenit-raket kompleksləri, və başqa silahlar ötürülürdüsə, bu dəfə daha yeni silahlar verilir. Artıq Fransa Ermənistanı yeni və daha öldürücü mahiyyətə malik silahlar ötürür. Məsələn, Ermənistanın baş naziri Suren Papikyanın Parisə son səfəri zamanı imzalanan müqaviləyə əsasən İrəvana verilmiş “Caesar” haubitsalarının göstəricisi tamam fərqlidir - bu silah 54 kilometr uzaqlıqda hədəfləri vurmağa imkan verir. “Caesar” zirehli yük avtomobilinə bərkidilmiş artilleriya sistemidir. Bu səbəbdən artilleriya sisteminin yerini dəyişdirməsi asandır. Özüyeriyən “Caesar” artilleriya qurğusu 1994-cü ildə “Nexter” şirkəti tərəfindən hazırlanıb, kütləvi istehsalına 2002-ci ildə başlanılıb, Fransa ordusuna isə 2008-cü ildə təhvil verilib. Özüyeriyən artilleriya qurğusunun ekipajı 5 nəfərdən ibarətdir, 155 mm-lik topa malikdir. Beləliklə, Ermənistanın bu silahlar vasitəsilə Ermənistanı müharibəyə hazırladığı faktı açıq şəkildə ortadadır. Çünki bu silahların qarşılığında ödəməyə pulu olmayan İrəvan Fransanın cızdığı yol ilə getməyə məcburdur - düzəldir, yayılan xəbər-

Revanşizm havası

Azərbaycan isə artıq bütün problemlərini həll edib - Prezident İlham Əliyevin dəfələrlə vurğuladığı kimi, biz öz vəzifəmizi yerinə yetirmişik. Ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi təmin olunub, 30 ilə yaxın davam etmiş işğal prosesi sonlandırılıb, separatizm ləğv edilib. Beləliklə, Azərbaycan dövləti üzərinə düşən vəzifəni layiqincə yerinə yetirib. İndiki halda artıq aktuallıq daşıyası yeganə mövzu sülh və əməkdaşlıq olmalıdır. Amma görünən budur ki, Ermənistandakı bözi qüvvələr sülh və əməkdaş-

lıqdan daha çox müharibə və revanşizm “havasındadır”. Amma onlar anlamırlar ki, proses artıq yekunlaşıb - Azərbaycan səbrlə, təmkinlə bundan sonrakı proseslərin dinc və qarşılıqlı maraqlar çərçivəsində inkişaf etməsini arzulayır. Ermənistan tərəfinin hansısa fərqli davranışı və ya yanaşması Azərbaycanı yenidən hərəkətə gətirə bilər. Bu il mayın 28-də Xocalı şəhərinə köçən sakinlərlə görüşündə Prezident İlham Əliyev bildirib ki, biz son hadisələri də izləyirik, görürük ki, bizə qarşı yenidən ərazi



iddiaları irəli sürmək cəhdləri var: “Ona görə biz hər an hazır olmalıyıq. Əlbəttə

ki, ilk növbədə, ordumuzu daha da gücləndirməliyik və bunu edirik”.

lərdə yeni “silahlandırma müqavilə”sinin dəyəri haqqında məlumat verilməyə də, bözi mənbələrdə “Caesar” artilleriya qurğusunun birinin 7 milyon dollar qiymətində dəyərləndirilməsinə rast gəlmək olar. Bu isə olduqca böyük rəqəmdir. Demək ki, Fransa bu silahların qarşılığında Cənubi Qafqazda yeni eskalasiyalar yaratmaq, yeni təhdidlər formalaşdırmaq niyyətindədir. Bunun üçün isə ilk növbədə şortı sərhəd ərazilərində aranı qarışdırmaq - atəşkəsi pozmaq gərəkdir. Yəni Ermənistan sözdə “sülh”

desə də, əməldə tam fərqli bir mövqe tutur...

Təsədüfi deyil ki, iyulun 18-də İngiltərədə Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin sammit çərçivəsində görüşü gözlənilsə də, Paşinyan dialoqda iştirakdan boyun qacırdı - bu isə Ermənistanın yenidən Fransanın fıtvası ilə sülh prosesindən yayınma cəhdi kimi dəyərləndirilir. Eyni zamanda, paralel olaraq danışıqlardan yayınması Ermənistanın revanşizm və yeni eskalasiya axtarışında olması ilə bağlı fikirləri təsdiqləyir...

Dünyanın ən yaxşı ordularından biri...

Azərbaycanda müasir ordu quruculuğu siyasəti hər zaman ən prioritet hədəflər arasında yer alır - milli təhlükəsizlik strategiyamızın ayrılmaq tərkib hissəsini təşkil edən hərbi təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi işi milli ordunun maddi-texniki və mədəni-psixoloji hazırlıq səviyyəsinin yüksəldilməsindən xeyli dərəcədə asılıdır. Arxada qoyduğumuz illər ərzində bu

sahədə həyata keçirilən davamlı islahatlar nəticəsində Azərbaycanda çox sürətlə və yüksək səviyyədə aparılan ordu quruculuğu işi öz bəhrəsini verdi - 2020-ci il Vətən müharibəsi Azərbaycanın qələbəsi ilə yekunlaşdı. Bunun əsas amilləri isə ondan ibarət idi ki,

- Ötən illər ərzində hərbi hissələrin kompleksləşdirilmə faizi və keyfiyyəti yüksək səviyyədə həyata keçirilmişdi;

- Peşəkar, ali hərbi təhsili olan mənəvi, fiziki və psixoloji cəhətdən hazırlıqlı, döyüş təcrübəsi toplanmış zabitlərin fəaliyyəti;

- Aviasiyada hava hücumundan müdafiə üzrə yeni texnikaların alınması, mövcud texnikanın təmi-

ri və modernləşdirilməsi nəticəsində hissə və bölmələrin müxtəlif hava şəraitində döyüş fəaliyyəti imkanları artırılmışdı.

Ümumiyyətlə, həyata keçirilən hərbi təlimlər Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin quruda, suda və havada döyüş tapşırığını yerinə yetirmək, ölkəni istənilən hücumdan müdafiə etmək qüdrətinə ortaya qoyur. Beynəlxalq hərbi tədqiqat mərkəzlərinin rəyinə görə, müasir Azərbaycan Ordusu bu gün regionun ən hazırlıqlı və müasir hərbi strukturu sayılır. Azərbaycan Ordusu dünyanın ən yaxşı təchiz olunmuş və döyüş qabiliyyətli orduları sırasına daxildir.



Yeri gəlmişkən, avqustun 3-də Müdafiə Nazirliyində keçirilən 2024-cü ilin birinci yarımlının yekunlarına dair geniş tərkibli kollegiya iclasındakı çıxışında müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Ali Baş Komandan İlham Əliyevin fikirlərinə istinad edərək bildirib ki, istənilən təxribatlara qarşı hər an hazır olmaq lazımdır, heç kimin bizimlə diktat və ultimatum dilində danışa bilməməsi üçün Azərbaycan Ordusu döyüş hazırlığını və peşəkarlığını daim yüksək səviyyədə saxla-

Azərbaycan Ordusu yüksək döyüş hazırlığına malikdir

Hərbi Hava Qüvvələrinin Təlim və Tədris Mərkəzində təkmilləşdirmə kursunun kursantları ilə görüşən general-polkovnik K.Vəliyev tədris müddətində onların döyüş hazırlığı və peşəkarlıq səviyyəsinin daha da yüksəldilməsi, sərenəmdə olan müasir silah və texnikanın praktiki mənimsənilməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verib.

P.İSMAYILOV

Əməkhaqqı fondunun “ağardılması” ...

Son 5 ildə əmək müqavilələrinin sayı 79 faiz artıb

Artan əmək müqavilələri

Əmək müqavilələrinin artımı və rəsmi məşğulluğun təmin edilməsi ölkə üzrə sığorta yığımlarının da həcmnin yüksəlməsinə səbəb olub. 2024-cü ilin yanvar-iyun ayları ərzində müddətli əmək müqaviləsi bağlanması təmin edilib. Əmək müqavilələrinin sayında artımın baş verməsinin başlıca səbəbi biz-

nesin iqtisadi fəallığının yüksəlməsi, yeni müəssisələrin fəaliyyətə başlaması, investisiya təşviqi çərçivəsində həyata keçirilən layihələr və təşviq əsaslı vergi islahatları ilə bağlıdır. Bu barədə iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov bildirib. Nazir qeyd edib ki, ölkə-

mizdə iş yerlərinin rəsmiləşdirilməsi, əməkhaqqı fondunun “ağardılması” və şəffaflığın təmin edilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin nəticəsi olaraq, bağlanmış əmək müqavilələrinin sayı 1, 4 milyondan 1 milyon 840 minə yüksəlib.

olub. Əmək münasibətlərinin şəffaflaşması və müqavilələrinin sayının daha çox qeyri-neft sektorunun özəl bölməsinə əhatə etməkdir. Belə ki, yeni qeydə alınmış əmək müqavilələrinin 300 min vahidi həmin sektorun payına düşür. Bu mühüm dinamikanın baş verməsində son illərdə yürüdülməli vergi təşviqlərinin xüsusi rolu olub. Belə ki, Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliklərin 2019-cu ildə qüvvəyə minməsindən sonra qeyri-neft və qeyri-dövlət sektorlarında çalışan 1 milyondan artıq şəxs aylıq əməkhaqqının 8.000 manata qədər hissəsini 7 il müddətində gəlir vergisindən azad edib. Yəni dəyişikliyə qədər 14 faiz gəlir vergisi, 3 faiz məcburi sosial sığorta haqqı olmaqla, birlikdə 17 faiz fiskal vergi ödənilirdi. Dəyişikliklər qüvvəyə mindikdən sonra qeyri-dövlət sektoru üzrə əməkhaqqından yalnız 10 faiz sosial vergi hesablanaraq tutulmaqdadır. Bu güzəştlər qeyri-neft sektorunun bir çox sahələrində əmək münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsində mühüm rol oynayıb. Bunun nəticəsində hazırda qeyri-neft sektorunun özəl bölməsində rəsmi əmək müqavilələrinin sayı 838 min təşkil edir.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda əmək müqavilələrinin elektron qeydiyyat sistemi təxminən 5 ildən artıqdır ki, fəaliyyət göstərir. Sistem əmək münasibətlərinin elektron müstəvidə şəffaflaşdırılmasına, bu münasibətlərin dəqiq və əhatəli uçotunun aparılmasına, əmək bazarına çevik və obyektiv,

gəlinməsi, rəsmiləşdirilməmiş əmək müqavilələrinin mövcud olduğunu bildirir. Təhlillərə əsasən, hazırda ölkədə məşğul əhəlinin sayı 5 milyon nəfərə yaxındır. Onun təxminən 1,8 milyon nəfəri müddətli işçilərdir və onlar əmək münasibətləri qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq rəsmiləş-



somərəli dövlət nəzarətini təmin etmək məqsədilə yaradılıb. Məqsəd ölkənin bütün müddətli çalışan əhəlini əhatə edən əmək müqavilələrinin elektron qeydiyyat sistemi vasitəsilə işçilərin əmək və gələcək layiqli pensiya təminatı üçün də etibarlı hüquqi əsas formalaşdırmaqdır. İndiyədək bu sistemdən 8 milyondan çox insan istifadə edib. Ancaq buna baxmayaraq, hökumət hələ də “kölgə iqtisadiyyatı”nın təzahürlərinə rast

dirilib. Amma bu göstərici daha çox olmalıdır. İşgötürənlərin böyük bir qismi yenə də öz işçilərinin adlarını rəsmiləşdirmir, işçilərin əmək və sosial hüquqlarını pozmaqla məşğuldur. Əmək müqaviləsi ilə işləyənləri nəzərə almasaq, 2 milyona yaxın məşğul insan mülti-hüquqi müqavilə ilə işləyir və xidmətlər göstərir, onlar qeyri-formal əmək bazarının iştirakçısıdır, onların əmək münasibətlərini isə tənzimləmək hələ də

Əmək münasibətlərinin ən çox pozulduğu sahələr

mümkün deyil.

Vergi və sosial müdafiə orqanları hesab edir ki, bözi iqtisadi fəaliyyət sahələrinə aid qanunlarda və normativ aktlarda mövcud olan boşluqlar işgötürənləri öz qanunsuz əməllərini həyata keçirməyə şərait yaradır. Məsələn, əmək münasibətlərinin rəsmiləşdirilməməsi, istifadə olunan işçilərin sayının gizlədilməsi hallarına daha çox tikintidə rast gəlinir. Mövcud tikinti qanunvericiliyi və normaları iş adamlarına imkan verir ki, işçilərinin sayını gizlədə bilsin. Xidmət müqavilələri, subpodratçılıq münasibətləri bu mənada sahibkarların işini asanlaşdırır. Maraqlıdır ki, həm xidməti müqavilə, həm də subpodratçılıq müvafiq normativ aktlarda nəzərdə tutulub. Bu istiqamətdə nəzarət tədbirləri ilə yanaşı, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsinə ehtiyac var.

Əmək münasibətlərinin ən çox pozulduğu sahələrdən biri inşaat sektorudur. Bu sahədə vergi nəzarətinin təmin edilməsi məqsədilə “ASAN xidmət”lə birgə əməkdaşlıq çərçivəsində Əmək Münasibətlərinin Monitorinq Mərkəzi yaradılıb. Tikinti sahəsində işçilərin uçotunun aparılması məqsədilə tikinti obyektlərində real vaxt rejimində işləyən müşahidə kameraları quraşdırılıb. Kameralar vasitəsilə tikinti meydançalarında çalışan insanların əmək müqaviləsi, statistikası və digər zəruri məlumatlar müəyyən ediləcək, həmin informasiyalar “ASAN xidmət”in Monitorinq Mərkəzinə inteqrasiya olunub. Əmək Münasibətlərinin Monitorinq Mərkəzinin məlumatına görə, ötən il tikinti sektorunda 25 monitorinq həyata keçirilib və 14 monitorinqdə pozuntu halları aşkar edilib. Ona görə də vergi təşviqləri ilə bərabər, əmək münasibətlərinin pozulmasına görə sanksiya və cəza tədbirlərinin həyata keçirilməsi də qüvvədədir.

Vergi Məcəlləsinin 58.10-cu maddəsinə əsasən, işgötürən tərəfindən fiziki şəxslərin hər hansı iş və xidmətlərin yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsinə görə birinci dəfə 2 min, ikinci dəfə 4 min, üç və daha çox dəfə yol verdikdə isə 6 min manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq olunur. Mövcud vəziyyət göstərir ki, sanksiyalar da bu problemi həll etmir, bu baxımdan hökumət təşviqəddi vergi siyasətini daha da optimallaşdırmağı somərəli mexanizm hesab edir.

Elbrus

əvvəli ötən sayımızda

Hacı Musa oğlu İsrafil qonşu Tuğut, Mərziyid kəndindən Nüvədiyə pənah gətirmiş yüzə yaxın qadın və uşağı ölümdən xilas etmişdi. Məsəndə o vaxtdan qalmış nüvədililər hazırda İranda böyük nəsilə çevrilmiş, kök ataraq Təbrizə və İranın digər şəhərlərinə yayılmışlar. Bunu sovet imperiyasından gizlətməyə məcbur olan nüvədililər 1980-ci illərin sonunda, SSRİ-nin zəiflədiyi dövrdə Araz çayı sahilində, tikanlı meşəliklərin arxasında dayanıb İranda ki qohumlarından hal-əhval tutmuşlar.

1948-52-ci illərdə Ermənistan rəhbərliyi Nüvədi kəndi Mingəçevirə köçürmək üçün kənd camaatını dəfələrlə dilə tutub, amma nüvədililər sözü bir yerə qoyub razılaşmayıblar, “yoldaş Stalin deyib ki, bu iş könlüldür” arqumentini gətirməklə ermənilərin niyyətini puça çıxarıblar.

1991-ci ilin avqust ayının 8-də Nüvədi kəndinin camaatı yurdundan üçüncü dəfə didərgin düşdü. Bu, Ermənistan qovulan sonuncu azərbaycanlı əhali idi. Ulu Öndər Heydər Əliyev nüvədililərin 1988-91-ci illərdə torpaqlarının müdafiəsi uğrunda göstərdikləri müqaviməti yüksək dəyərləndirərək demişdir: “Nüvədi kəndinin camaatı çox dəyanətli insanlardır”.

Ağsaqqala, boyuə hörmət nüvədililərin müqəddəs əməlidir. Nüvədi kəndinin ağsaqqallarından Sultanəli Əliyev, Məşə Səfi, Usta Vəli, Əli Həziyev, Mir Yaqub,

Peyğəmbər övladı, yeddinci İmam Museyi-Kazımın nəvəsinin davamçısı Mir Kazım Mir Yaqub oğlunu və onlarla başqalarını tez-tez arayıb, hal-əhval tutur, onların dəyərli məsləhətlərindən yararlanırlar.

Nüvədi həm də ziyalılar kəndi olub, kənd camaatı buradan çıxmış alimləri, müəllimləri, həkimləri, aqronomları ilə fəxr edir. Ermənilər həmişə Nüvədi kəndini “alimlər kəndi” adlandırırdılar.

Nüvədi kəndində ilk mədrəsənin əsası 1875-ci ildə kəndin maarifpərvər sakini Mir Mahmud ağa tərəfindən qoyulmuşdur. Hələ o dövrdə Nüvədinin qabaqcıl düşüncəli insanları kənddə camaatın savadlanması qayğısına qalıb, çətinliklə də olsa, məqsədlərinə nail olurdular.

Nüvədi kəndi Mıqrı rayonu ərazisinin 40 faizini təşkil edirdi. Cəmi 15 kəndi, 15 min əhalisi olan rayonun 6 min nəfəri azərbaycanlılar idi.

Nüvədi müəllimlərinin vətənpərvərliyi, cəddiliyi, tələbkərliliyi və qayğısı nəticəsində kənd məktəbini bitirən məzunlardan iki akademik, doqquz elmlər doktoru, yüzə yaxın elmlər namizədi yetişib. Nüvədili həkimlər - AMEA-nın müxbir üzvü, tibb elmləri doktoru Faiq Cəfərov, dosent Qafıl Qurbanov, Aydın Cəfərov, Əmir Qurbanov və başqaları dünyalarını dəyişənə qədər nüvədililərin sağlamlığının keşiyində durdular. Hazırda tibb elmləri namizədi Fikrət Qəhrəmanov, dosent Asiman Həsənov, fəlsəfə doktoru Bayram Əsədov, Rəfail Musayev və bir çox təcrübə



İlk dayanacaq qəhrəman Nüvədi kəndi olacaq



“Əminəm ki, gün gələcək, Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız tarixi diyarımız olan Qərbi Azərbaycana qayıdacaqlar!”

İlham Əliyev

Məşədi Atakişi, Kərbəlayı Allahqulu, Abdulla bəy, İsmayıl Qəhrəmanov, Gödək Qara, Məşədi İsa, Dünyamalı Məmişov, Dünyamalı Hüseynov, Dadaş Tarısoy, Əli-məmməd Məmmədov, Güllü İbadov, Pənah Babayev, Həbib Zamanov, Məşədi Qurban, Xanəli Qurbanov, Oruc Quliyev, Oruc Babatov, Ağalar Babatov, İsa, Musa Cəfərov qardaşları, Adil, Kamil Rzaev qardaşları, Abbas Məmmədov, Nuru Qurbanov, Yarış Abbasov, Kəlbəli Əliyev, Ramazan Piriye, Sultan Qəhrəmanov, Baxşəli Abbasov, Məmməd Həsənov, Öldürət Mövsümov, Məhəmməd Əliyev, Əmir Əliyev, Səhləli Əliyev, Əlimurad Allahverdiyev, Ələsgər Babatov, Orucali Qurbanov, Şahsuvar Hüseynov, Əhəd Quliyev, Hüseyn Qurbanov, Əhəd Mövsümov, Musa Yusifov və başqaları kənd camaatı tərəfindən həmişə xatırlanıb, yad olunur.

Dünyanın harasında, Azərbaycanın hansı bölgəsində yaşamalarından asılı olmayaraq nüvədililər kənd ağbircəklərindən və ağsaqqallarından yüz yaşlı Zəhra Həsənovanı, Balakışi Həsənovu, Qulu Quliyevi, Qoşunəli Əhmədovu, Məmiş Qurbanovu, Eynulla Cəfərovu, Zaman Quliyevi, Mahmud Həsənovu, Məmməd-xan İsgəndərovu, Ağaməli Hüseynovu,

bəli həkimlərimiz əhalinin sağlamlığının keşiyindədir.

Nüvədi ziyalıların yetişib cəmiyyətdə layiqli yer tutmasında kənd məktəbinin uzun illər direktoru işləmiş iqtisad elmləri namizədi Cəlal Əliyevin, müəllimlərdən Məhiş Abbasovun, Əhmədəli Əliyevin, Həzi Musayevin, Süleyman Abdinovun, Allahverdi Cəfərovun, Cəlal Abbasovun, Fərəc Fərəcovun, Şamil Cəfərovun, Həmdü Cəfərovun, Pənah Rüstəmovun, Qüdrət Rüstəmovun, Əhməd Vəli oğlunun, Həsənzadə Cəfərovun, Səməd Ədilovun, İdris Qurbanovun, İbrahim Əliyevin, Əli Əlizadənin, Elma Məmmədovanın, Firuzə Abbasovanın, Nəriman Bağrovun, Hacı Hacıyevin, Paşa Qurbanovun və bir çox başqalarının böyük zəhməti var. Onlar gəncləri elmə yiyələndirməklə bərabər düzgün, doğrucu, vətənpərvər ruhda tərbiyə etmişlər. Nüvədi ziyalıları ilk müəllimlərinin adlarını həmişə fəxrə çəkib, onları xoş təəssürlə xatırlayırlar.

Məşhur neftçi, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, bir neçə dəfə seçilmiş və SSRİ Ali Sovetinin deputatı Azərbaycanın əməkdar rəssamı, ustad şair Şəhriyarın əsərlərinə çəkilib illüstrasiyaların müəllimi

fəxrəddin Əliyev Nüvədi məktəbinin yetirməsidir.

Böyük Vətən müharibəsində (1941-1945) Nüvədi oğulları faşist işğalçılarına qarşı fədakarlıqla vuruşmuş, 66 kənd sakini bu davada şəhid olmuşdur. Arxa cəbhədə fəal çalışan Nüvədi qocaları, qadınları, yeniyetmələri də cəbhəyə köməklərini əsirgəməmişlər.

Birinci və ikinci Qarabağ müharibəsində Nüvədinin Həzrət Əli Tahirov, Xaqani Qurbanov, Orxan Hüseynov, Rauf İbadov, Yavər Şahverdiyev, Ələs Rəhimov, Allahverdi Hacıyev, Nizaməddin Mustafayev, Təyyar Tahirov kimi oğulları şəhid olmuşdur.

Rusiya vətəndaşı Maksim Şevçenko-nun iyulun 20-də “Yalan məlumatların ifşası: dezinformasiyaya qarşı mübarizə” mövzusunda həsr olunmuş 2-ci Şuşa Qlobal Media Forumunun açılış mərasimində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə verdiyi sual və suala verilən cavab bütün Qərbi Azərbaycan vətəndaşları kimi nüvədililəri də duyğulandırmış, onları bir daha səfərbər etmiş, daha da mübarizləşdirmişdir:

“...Biz azərbaycanlıların öz Vətənlərinə heç olmasa qonaq kimi gedə bildiyi günü görə biləcəyikmi? Bəlkə də kimsə

Nüvədinin sonuncu işğalından 33 il keçir

orada yaşamaq istəyəcək... Azərbaycanlılar öz Vətənlərini - Qərbi Azərbaycanı gərəklərmi?”

Prezident İlham Əliyev: “...Bu məsələ ilə bağlı nə düşündüyüm barədə cavab vermədən əvvəl demək istərdim ki, azərbaycanlılar hələ XX əsrin əvvəllərində - 1918-ci ildə və müharibədən dərhal sonra, - məni İkinci Dünya müharibəsini nəzərdə tutaram, - Qərb ölkələrində yaşayan ermənilərin Ermənistanə köçürülməsi və onların yerləşdirilməsi kimi tam düşünülmüş bir bəhanə ilə indiki Ermənistan ərazisindən deportasiyaya məruz qalıblar. O vaxt, 1940-50-ci illərdə sovet hökuməti tərəfindən bir neçə qərar qəbul edildi və yüz minlərlə insan Qərbi Azərbaycanda yaşadığı, məskunlaşdığı ərazilərdən sürgün olundu. Yaşayış üçün yarasız, Zəngəzur, Göyçə və digər yerlərdəki təbii-iqlim şəraitindən tamamilə fərqli olan Kür-Araz ovalığına deportasiya edildi. Onların çoxu, sadəcə, dözə bilməyib və vəfat edib. Həm də, prinsipə hər şey, əlbəttə, 1980-ci illərin sonlarında baş verən etnik təmizləmədən başladı. Çünki yenə də sualımızın əvvəlində yalan rəvayətlərlə bağlı dediyiniz o şərtlərə qayıdaraq, bütün bunlar barədə Qərbin, o cümlədən Rusiyanın, 1990-cı illərin Rusiyanın media məkanında danışılmayıb. Onlar bu barədə susublar. Qafan bölgəsində və başqa rayonlarda azərbaycanlıların Ermənistan ərazisindən vəhşicəsinə deportasiyası haqqında tamamilə susarkən, Ermənistan yalan hekayəsinə dair yüz faizli birtərəfli meyil var idi. Prinsipə, elə hər şey də buradan başladı. Bu, sonradan böyük yangına çevrilən qığılçım idi. Beləliklə, xalqımız deportasiyanın bütün əzablarını yaşadı.

Konkret suala gəldikdə isə, mən əminəm ki, həmin gün mütləq gələcək. Burada biz, əlbəttə, Ermənistan rəhbərliyinin siyasi iradəsinə, bəyan etdiyi demokratiya və qanunun aliliyi prinsiplərinə sadıqlığına ümid bəsləyirik...

Təbii ki, biz Ermənistan hökuməti tərəfindən də eyni yanaşmanı gözləyirik. Biz onlardan açıq-aydın bəyanat gözləyirik ki, bugünkü Ermənistan ərazisindən, Qərbi Azərbaycandan qovulmuş azərbaycanlılar, yaxud oradan didərgin salınanların övladları və nəsiləri öz tarixi torpaqlarına necə qayıda və həmin yerlərə gedə bilərlər, yaxud həmin torpaqlarda necə yaşaya bilərlər. Üstəlik, bizdə olan kifayət qədər mötəbər məlumatlara görə, azərbaycanlıların yaşadığı kəndlərin 90 faizində indi həyat yoxdur, yəni həmin yerlər boşdur, oralar Füzuli, Ağdam və digər yerlər, habelə bütün digər Azərbaycan kəndləri 30 il ərzində dağıldığı ki-

mi yerlə-yeksan edilib. Orada bəzi kəndlərdə isə erməni əhalisi məskunlaşıb. Ona görə də mən çox inanıram ki, həmin gün mütləq gələcək. Mən bu barədə dəfələrlə danışanda, təbii ki, erməni diasporunun nəzarətində olan beynəlxalq müstəvilərdə mənə az qala işğalçı fikirlərə düşməkdə ittiham etməyə başladılar. Mən dedim ki, biz oraya tanklarla yox, avtomobillərlə gələcəyik. Mən bunu indi də deyirəm... Qərbi Azərbaycandan qovulmuş azərbaycanlıların və onların nəsilələrinin sayı bu gün Azərbaycanda milyonlardır...”

Nüvədililər gələcəyə inamla baxır, öz doğma dədə-baba yurdlarına qayıdacaqları günü səbirsizliklə gözləyirlər. Onlar inanırlar ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin apardığı müdrik siyasət nəticəsində doğma torpaqlarına qayıdacaq və orada əbədi yaşayacaqlar.

1991-ci ilin avqust ayının 8-nə kimi Nüvədidə 300 ailə olmaqla 1500-dən artıq sakin yaşamışdır. İndi bu ailələrin sayı mini, sakinlərin sayı isə 5 mini keçmişdir. Son vaxtlar erməni saytlarının verdiyi məlumatlara görə, kənddə cəmi 44 ailə olmaqla 133 erməni yaşayır. 2006-cı ildə Ermənistanın azərbaycanlılar yaşamış digər ərazilərində olduğu kimi Nüvədinin də adı erməniləşdirilərək Nrmadzor (Narlı dərə) adlandırılmışdır. Kənddəki evlər, ictimai binalar dağıdılıb xarabazara çevrilmişdir. Amma bu, nüvədililəri qorxmur. Qayıdacaq, quracaq, yaradacaq və əbədi yaşayacaqlar.

Biz nüvədililər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin apardığı müdrik siyasət nəticəsində tezliklə dədə-baba torpaqlarımıza qayıdıb qədim yurdlarımızda yenidən məskunlaşacağıq. İnanırıq ki, Qarabağa başlanmış Böyük Qayıdış kimi Qərbi Azərbaycana da qayıdış Ermənistanın cənub-şərq qapısı Nüvədidən başlayacaq. Naxçıvana, Türkiyəyə, oradan da Avropa gedən qatarların ilk dayanacağı qəhrəman Nüvədi kəndi olacaq.



İsmayıl Əliyev, Bakı Dövlət Universitetinin kafedra müdiri, professor

İkili standartlar Avropaya nə qazandıracaq?

Mübariz ABDULLAYEV

Avropa İttifaqının (Aİ) Cənubi Qafqaz üzrə sabiq xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaar “JAM news” media resursuna müsahibə zamanı yenə də öz amplitudasında qalaraq növbəti dəfə ermənipərəstliyini nümayiş etdirib. O, “Qarabağ ermənilərinin” geri qayıtmasının Azərbaycan-Ermənistan normalaşma prosesinin nəticəsindən asılı olduğu, “Qarabağ ermənilərinin” məsələsinin xüsusi hal olduğu barədə absurd fikirlər səsləndirib. Sabiq xüsusi nümayəndənin realılıqla bir araya sığmayan fikirləri qəbuledilməzdir və ölkəmizdə etirazla qarşılanıb. Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibinin müavini Vasif Əliyev Toivo Klaarın səsləndirdiyi fikirləri şərh edərək ona kəskin münasibətini bildirib. Həmçinin Qərbi Azərbaycan İcması bəyanat yayaraq Toivo Klaarın ölkəmizlə bağlı qərəzli fikirlərinin əsassız olduğunu diqqətə çatdırıb.

Toivo Klaar növbəti dəfə erməni yançıları rolunda

Ayrı-ayrı Avropa ölkələrinin və təsisatlarının İkinci Qarabağ müharibəsindən əvvəlki mərhələdə təcavüzkar Ermənistanla hərtərəfli dəstək vermələri hər kəsə yaxşı məlumdur. Beynəlxalq hüquq normaları qonşu dövlətin ərazilərini zor gücünə işğal altına alan ölkənin sərt şəkildə cəzalandırılmasını tələb edir. Lakin biz otuz il ərzində Azərbaycanın beynəlxalq birlik tərəfindən tanınan ərazilərinin 20 faizini zəbt edən, oradan bir milyondan artıq soydaşımızı öz ev-əşiyindən didərgin salan Ermənistanla münasibətdə cəza tədbirlərinin görülməsinin, bu ölkəyə qarşı sanksiyaların tətbiq edilməsinin şahidi olmadıq. Əksinə təcavüzkar Ermənistanla təcavüz qurbanı olan Azərbaycan arasında daim bərabərlik işarəsi qoyulurdu. Beləliklə yanaşma işğalçı yeni ərazilərə ələ keçirməyə ruhlandırdı. Bu ölkə hətta özündə cəsarət taparaq BMT-nin dörd məlum qətnaməsini yerinə yetirmədi.

Klaardan Aİ-nin reputasiyasına daha bir zərbə

Nəticədə, Azərbaycan ərazi bütövlüyünü və suverenliyini öz gücünə təmin etmək məcburiyyətində qaldı.

Postmüharibə dövründə Azərbaycanın yaratdığı yeni realılıqlar regionda davamlı sülhə və faydalı əməkdaşlığa nail olmaq üçün geniş perspektivlər açır. Bu fürsət pəncərəsindən maksimum dərəcədə səmərəli şəkildə istifadə olunmalıdır. Cənubi Qafqaz coğrafiyası onilliklər ərzində təhlükələrdən, müharibə risklərindən əziyyət çəkən bölgədir. İndi isə bu səhifəni bağlamaq mümkündür. Hazırda Azərbaycan və Ermənistan heç vaxt olmadığı qədər sülhə yaxındır. Beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən də Avropa İttifaqı xoş niyyətdən çıxış etməklə sülhyaratma prosesini sürətləndirə bilərlər. Ancaq Toivo Klaarın bəhs olunan müsahibəsində ifadə olunan absurd fikirlərdən o qənaət hasil olur ki, bəzi Avropa təsisatlarının təmsilçiləri yenə də ermənilərə yandaşlıq etmək əməllərindən geri dönmək istəmir. O, müsahibəsində iki məsələdən danışır - Qarabağda yaşamış və oramı könüllü tərk etmiş ermənilərin geri qaytarılmasından və zamanında Ermənistan ərazisindən zorla çıxarılmış azərbaycanlıların öz doğma yurd yerlərinə dönməsindən. Ancaq Aİ-nin sabiq xüsusi nümayəndəsinin bu iki məsələyə yanaşması sırf subyektiv mülahizələrdən, daha dəqiq desək, onun ermənipərəstliyindən qaynaqlanır. Görəsən, Azərbaycanın hansısa öhdəliyindən bəhs edən T.Klaar hansı səbəbdən Ermənistanın öhdəliklərini xatırlatmağa lüzum görmür. Halbuki mənzərə tam fərqlidir. T.Klaar iki ölkənin məsuliyyətinə və öhdəliklərinə bilərəkdən səhv yozum verir. Bunu diqqətə çatdıran Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibinin müavini Vasif Əliyev şərhində vurğulayıb: “Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə sabiq xüsusi nümayəndəsi, Avropa İttifaqının Özbəkistandakı səfəri təyin edilmiş Toivo Klaarın Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindən könüllü əsasda Ermənistanla və əvvəllər yaşadığıları digər

ölkələrə miqrasiya etmiş ermənilərin qayıtması məsələsinə xüsusi hal kimi nəzərdən keçirməsi, indiki Ermənistan ərazisindən zorla qovulmuş azərbaycanlıların qayıdış hüququnu şərtləndirməsi qəbuləlməzdir. Ermənistan qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə öz doğma torpaqlarına geri dönməsi üçün müvafiq şərait yaradılması Ermənistanın öhdəliyidir və beynəlxalq ittihamı bu öhdəliyin yerinə yetirilməsini tələb etməlidir”.

Azərbaycan dövlətinin erməni əhalinin Qarabağda yaşamasına münasibəti bəllidir. Ölkəmizin mövqeyi dəfələrlə ən yüksək səviyyədə bəyan edilib. Bizim erməniləri Xankəndidən və digər yaşayış məntəqələrindən zorla çıxarmaq kimi bir niyyətimiz və məqsədimiz ol-

və onların geri qayıtması üçün müəciətlər etməsinə baxmayaraq, ermənilərin suveren Azərbaycan ərazilərinə geri dönmək niyyətində olmadığı səfir təyin edilmiş Toivo Klaara yaxşı məlumdur. Bu xüsusda, Azərbaycan tərəfi yalnız ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə hörmət edən erməni əsilli şəxslərin Azərbaycan qayıtması niyyətinə hörmətlə yanaşır.

Vəzifədən gedən ərəfədə səlahiyyətlərinə aid olmadan bu kimi qərəzli açıqlamalar verməsi, ilk növbədə, Aİ rəsmisinin təmsil etdiyi qurumun reputasiyasına vurduğu növbəti zərbədir”, - deyə Vasif Əliyev vurğulayıb.

Etnik və dini əsasda ayrı-seçkililiyin sübutu

T.Klaar regionda köçkünlük problemi və qayıdış hüququndan



mayıb. Yəqinə tələbimiz o olub ki, ölkəmizin ərazisində yaşamaq istəyən ermənilər Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul etməli və respublikamızın suverenliyinə hörmət bəsləməlidirlər. Burada beynəlxalq hüquqdan kənar heç nə yoxdur. Hansı dövlət onun ərazisində qanunlarına tabe olmayan insanların yaşamasına razılıq verər? Əlbəttə ki, heç bir suveren dövlət bunu qəbul etməz. T.Klaar uzun müddət Aİ-də məsul vəzifə daşıyıb, indi səfir vəzifəsinə təyinat alıb. O bu kimi həqiqətlərdən, hüquq normalarından bixəbər olan birisi deyil. Belə isə bəs nə üçün əsassız şəkildə Qarabağdan könüllü şəkildə köç etmiş ermənilərin hüquqlarının müdafiəsinə qalxır? “Azərbaycan tərəfinin dəfələrlə erməni sakinlərin öz evlərində qalması

danışarkən bu hüququ müstəsna olaraq Azərbaycandan könüllü olaraq köçüb getmiş ermənilərə şamil edib və Ermənistan qovulmuş azərbaycanlıların bu hüququnun olduğunu isə tanımayıb. Bununla kifayətlənməyən Klaar Azərbaycanın Qarabağ regionundan köçüb getmiş ermənilərinin xüsusi hal olduğunu vurğulayıb. Aİ - nin sabiq rəsmisinə sual edirik: Ermənilərə müstəsnaqlıq verilməsi hansı məntiqə əsaslanır? Burada hansısa bir məntiq, izah tapmaq mümkün deyil. Göründüyü kimi, Aİ nümayəndəsi özünə insanlara etnik mənsubiyyətinə görə hüquq vermək “səlahiyyəti” icad edib. Qərbi Azərbaycan İcması yağıdı bəyanatda çox doğru olaraq bunu etnik və dini əsasda ayrı-seçkililiyin sübutukimi dəyərləndirib. “Cənab

Nəqliyyat sahəsi üzrə yeni dövlət standartları qəbul edilib

İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətinin tabeliyində olan Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu (AZS-TANDART) nəqliyyat sahəsi üzrə yeni dövlət standartları qəbul edib.

AZSTANDART-dan AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu tərəfindən TS 9826 “Şəhəriçi yollar - Bisiklet yolları” türk standartının əsasında AZS 951:2024 (TS 9826:2013) - “Şəhərdaxili yollar - Velosiped yolları”, TS 9827 “Şəhəriçi yollar - Yaya korkulokları, yol kenarı üçün (metal) yer seçimi və təsərrüfatı” standartının əsasında AZS 952:2024 (TS 9826:1992) - “Şəhərdaxili yollar - Yolkənarı piyada məhəccərləri (metal) - Yer seçimi və layihələndirmə qaydaları”, TS 11782 “Şəhəriçi yollar - Bisiklet park təsisləri təsərrüfatı” standartının əsasında AZS 953:2024 (TS 11782:2013) - “Şəhərdaxili yollar - Velosiped parklanma yerlərinin layihələndirilməsi qaydaları”, TS 11782 “Şəhəriçi yollar - Otobüs durakları yer seçimi qaydaları” türk standartının əsasında AZS 954:2024 (TS 11783:2024) - “Şəhərdaxili yollar - Avtobus dayanacaq məntəqələri nöqtələrinin seçilməsi qaydaları” və QOST R 52605-2006 “Texnicheskie sredstva organizatsii dorozhnoqo dvizheniya. Iskusstvennoe nerovnosti. Obshie texnicheskie trebovaniya. Pravila primeneniya” Rusiya Federasiyası

NƏQLİYYAT SAHƏSİ ÜZRƏ YENİ DÖVLƏT STANDARTLARI QƏBUL EDİLİB	
	AZS 951:2024 (TS 9826:2013) “Şəhərdaxili yollar - Velosiped yolları”
	AZS 952:2024 (TS 9826:1992) “Şəhərdaxili yollar - Yolkənarı piyada məhəccərləri (metal) - Yer seçimi və layihələndirmə qaydaları”
	AZS 953:2024 (TS 11782:2013) “Şəhərdaxili yollar - Velosiped parklanma yerlərinin layihələndirilməsi qaydaları”
	AZS 954:2024 (TS 11783:2024) “Şəhərdaxili yollar - Avtobus dayanacaq məntəqələri nöqtələrinin seçilməsi qaydaları”
	AZS 955:2024 (ГОСТ Р 52605-2006) “Yol hərəkətinin tənzimlənməsi üçün texniki məsləhətlər. Ümumi texniki tələblər. Tətbiq qaydaları”

standartının əsasında AZS 955:2024 (QOST R 52605-2006) - “Yol hərəkətinin tənzimlənməsi texniki vasitələri. Səhə məsləhətlər. Ümumi texniki tələblər. Tətbiq qaydaları” dövlət standartları qəbul edilib.

Beynəlxalq təcrübə və yerli tələblər nəzərə alınaraq hazırlanmış yeni dövlət standartlarının tətbiqi yol infrastrukturunun davamlı və effektiv idarə olunmasına, eləcə də şəhər daxilində təhlükəsiz və nizamlı hərəkət mühitinin formalaşmasına şərait yaradacaq.

Sözgedən dövlət standartları “Nəqliyyat və nəqliyyat infrastrukturunu” (AZS-TAND/TK 43) standartlaşdırma üzrə Texniki Komitədə müzakirəyə çıxarılıb və institut tərəfindən qəbul edilərək standartlaşdırma üzrə normativ sənədlərin Dövlət Fonduna daxil edilib.

digər elektron pul kisələri vasitəsi ilə leqallaşdırılıb. Məlumatda qeyd edilib ki, qanunvericiliklə bağlı Baş İdarədə cənabın işi başlanılıb. F.Qasimov və M.Akçurinin barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib. Dəstənin digər üzvlərinin müəyyən olunaraq saxlanılması istiqamətində əməliyyat-texniki tədbirlər davam etdirilir.

Valideynlərin diqqətinə...

Nazirliyin məlumatında həmçinin qeyd olunub: “Daxili İşlər Nazirliyi valideynlərə müraciət edərək bildirir ki, uşaqların kibertəhlükəsizliyinin təmin olunmasının məsuliyyəti ilk növbədə onların üzərinə düşür. Övladlarınızı internetdən təhlükəsiz istifadə qaydaları barədə məlumatlandırın və onları sosial mediada rastlaşa biləcəkləri zorakılıq, kriminal fəaliyyətin təbliğ olunduğu, zorətli

kontentlərin reklam edildiyi səhifə və sosial şəbəkə hesabları ilə təmas qurmaqdan çəkinin”.

İstifadə və satışa gedən yolda tonlarla “zəhər” məhv ediləndə, narkotikin “toruna” düşənlər var. Əlaqədar orqanlar ölkəmizə daxil olan narkotik vasitələri zərərsizləşdirməklə yanaşı, onların istehsalında və satışında birbaşa rol oynayan şəxsləri və dəstələri ifşa edir, dövlətimiz tərəfindən bu hallarla bağlı hüquqi addım atılır. Ancaq dövlətimizin narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizədə hər bir vətəndaşın dəstəyinə ehtiyac var. Bu global bəlaya qarşı birgə mübarizə aparmalıyıq. Vətəndaş cəmiyyəti olaraq belə hadisələrlə bağlı şübhəli bir məqama şahid olduqda bütün məsuliyyəti yalnız hüquq-mühafizə orqanlarının üzərinə atmamalıyıq.

Sosial şəbəkələrdə “zəhər” satan dəstələr...



Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Vətəndaş cəmiyyəti, hüquqi dövlət quruculuğu” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Yeganə BAYRAMOVA

Narkomaniya bitib-tükənməyən, tamamilə həll olunması qeyri-mümkün görünən problemlərdən biridir. Nə qədər lazım olan tədbirlər görülsə də, yaxamızı “ağ ölüm”dən birdəfəlik qurtara bilmirik. Bu gün narkotiklərin satışı, həmçinin istifadəsi global bəlaya çevrilib. Yalnız Azərbaycanda deyil, ekrən ölkələrdə xüsusilə gənclər bu bəlanın aludəçisinə çevrilib.

Təbii ki, ölkəmizdə bu istiqamətdə aidiyyəti orqanlar tərəfindən mühüm tədbirlər görülür, narkotik satışını həyata keçirən şəxslər barədə hüquqi qiymət verilir. Yeni reabilitasiya mərkəzləri yaradılır, müxtəlif müalicə üsulları tətbiq edilir, dövlət strukturları, xüsusən hüquq-mühafizə orqanları qətiyyəti tədbirlər həyata keçirir, maarifləndirici işlər aparılır.

Lakin təəssüf ki, bu bəla hələ də bizimlə birgədir, aramızda yaşayır... Bu bir həqiqətdir ki, ölkəmizdə narkomaniya ilə bağlı soddalar azalmağa bilmir. Ətrafda, qonşuluqda rastlaşdığımız, hətta ailələrin dağılmasında belə başlıca səbəb kimi göstərilən narkotik vasitələrdən istifadə

bir çoxlarının yaşamasına əngəl olur, aludəçiləri canlı ölüyə çevirir...

Hazırda sosial həyatımız yalnız canlı ünsiyyətdən ibarət deyil, eyni zamanda, virtual əlaqələr də mövcuddur. Bura da böyük bir aləm olduğundan hər növ insanla doludur. Ona görə də, yaşama təsir edən zərərli vərdişlərin böyük bir qismi ilə sosial şəbəkələrdə asanlıqla rastlaşa bilərik. Xüsusilə sosial şəbəkələrdə nar-

edilən bu tipli 117 “Instagram” səhifəsinin və 31 “Telegram” kanalının bağlanması təmin edilib.

Müəyyən olunub ki, həmin səhifələrin idarəçiləri şəbəkə üzvləri arasında məlumat mübadiləsinin artıq gizli kanalları və şifrəli mesajlar göndərməklə həyata keçirirlər. Bu səhifələrdə ilkin baxış zamanı hər hansı qeyri-leqal fəaliyyətlə məşğul olunduğuna dair şübhələr yaran-



Cəmiyyətin bütün üzvləri mübarizə aparmalıdır!

kontiklərin açıq satışı, müxtəlif üsullardan istifadə edərək narkotik aludəçilərinə çatdırılması və bir sıra cəlbədsiz paylaşımlarla təklif və təşviq edilməsi kimi hallar işin ciddiliyyətini daha da artırır.

Narkotik satışı həyata keçirən 148 səhifə bağlandı

Ötən gün “Instagram” və “Telegram”da yeni kiber üsullardan istifadə olunmaqla narkotiklərin satışını həyata keçirən 148 səhifənin bağlanması təmin edilib. Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyindən məlumat verilib. Bildirilib ki, sosial şəbəkələrdə narkotiklərin satışını həyata keçirən bir sıra səhifələr, qruplar və profilər müəyyən edilib. Qabaqlayıcı tədbirlər nəticəsində xarici ölkələrdən idarə

mır.

Həmin aktiv profillərin gizli fəaliyyətinin dəşifrə olunması məqsədi ilə Baş İdarənin həyata keçirdiyi sonuncu tədbir zamanı sosial şəbəkə üzərindən narkotiklərin satışını təşkil edən səhifələrin bir neçəsinin adminləri 1986-cı il təvəllüdü Fəqan Qasimov və 1982-ci il təvəllüdlü Məmin Akçurinin saxlanılıb.

Onlardan narkotiklərin satışını həyata keçirdikləri sosial şəbəkə hesablarının şifrələri, mobil nömrələr, xeyli sayda bank kartları, mobil telefon və iş üçün əhəmiyyət kəşb edən digər maddi sübutlar aşkarlanıb. Saxlanılan şəxslər narkotiklərin satışından əldə edilən külli miqdarda pul vəsaitini isə kriptovalyuta və

11 milyard avroluq rəzalət

Fransanın ev sahibliyi etdiyi 33-cü Yay Olimpiya Oyunlarından alınan xəbərlərə istinadən “Paris 2024” davam edir” əvəzinə, “Parisdə Olimpiada rəzaləti davam edir” ifadəsini işlətmək daha yerinə düşür. Həqiqətən də, Oyunların açılış mərasimi və sonrakı günlərdə nümayəndə

heyətlərinin qarşılaşdıqları çətinliklər, xoşagəlməz hallar bir növ Olimpiadanın əsas məğzi-ni, idman yeniliklərini kölgədə

qoyub. Bu gün transmilli me-diada Fransanın “Paris 2024”-ə məsuliyyətsiz hazırlıqlar apardığı manşet xəbərlərinə

Olimpiya oyunlarının fərqli büdcələri və təşkili...

Planetin ən böyük idman yarış-masının rəsmi açılış mərasimi ilk dəfə stadiondan kənarda - Sena çayının ətrafında baş tutub. Sena çayı boyunca 6 kilometrlik marş-rutda 12 bədii səhnə, Fransanın ir-si, Paris, şəhərin abidələri və mar-şrut boyunca körpüləri nümayiş et-dirilib. Bundan başqa, 10 500 id-mançı Parisin mərkəzindən qayıq-larla Sena çayı boyunca üzərək öz keçidlərini nümayiş etdiriblər. Həmçinin bəzi idman yarışlarının məhz Sena çayında keçirilməsi nə-zərdə utulub.

Burada da Yelisey Sarayının dünya idman ictimaiyyətinə açıq-

mizlənməsinə təxminən 1,5 milyard dollar xərcləndiyi barə-də xəbərlər dövrüyyəyə buraxıl-mışdı. Rəsmi Paris Senanın yarış-ların keçirilməsi üçün yararlı oldu-ğunu nümayiş etdirmək üçün əsl şou göstərüb. Paris meri Ann Hi-dalqo Olimpiadadan sonra çayda hovuz tikəcəyini vəd edərək çim-mək üçün çaya tullanıb. Fransanın idman naziri də Sena çayına baş vurub. Növbə Makrona gəlirdə isə, o, verdiyi vədə əməl etməyib və Senada üzmək fikrindən vaz keçib. Burada deyiblər ki, can şirin seydir. Belə görünür ki, Makron öz məmurlarını və Fransa icti-maiyyətinə növbəti dəfə aldadıb. Paris rəsmilərinin açıqlamasına görə, Senada quraşdırılan təmizlə-yici qurğunun içindəki suyun həc-mi 20 olimpiya hovuzuna bərabər-dir. Bu qurğu, Paris merinin dediyi kimi, 40 milyon litr yağış və çir-kab suyunun Sena çayına tökül-məsinin qarşısını alır. Ancaq bütün bu kimi açıqlamalar yağın yağışlar-dan sonra öz təsdiqini tapmadı. Artıq iyunun 30-da ballı idi ki, ya-ğan yağışdan sonra Senada “E.coli” səviyyələri yarışın başlayacağı III Pont Alexandre ətrafındakı əra-zidə 100 ml su üçün təxminən 2000 koloniya əmələ gətirən vahidə (CFU) qədər yüksəlib. Bu, Beynəlxalq Triatlon İttifaqının standartları ilə suyun keyfiyyətinin “yaxşı” hesab edildiyi səviyyədən iki dəfə çoxdur. Beləliklə, hələ Olimpiada başlamazdan əvvəl bəl-li idi ki, Sena çayında quraşdırılan yeni çirkab sətəmizləyici qurğular öz vəzifələrinin öhdəsindən gələ

çevrilib. Ayrı-ayrı ölkələrin rəsmi dairələrindən, ictimaiy-yət nümayəndələrindən Mak-ron iqtidarının ünvanına həm bütövlükdə, Olimpiadanın aşa-ğı səviyyədə təşkilinə, həm də açılış mərasimində dünya audi-toriyasına zərərli və utanverici ideoloji təbliğatın ötürülmə-sinə görə kəskin qınaqlar gəlir.

Çirkli Sena çayı

bilmir. Ancaq Yelisey Sarayı bunu məqsədlı şəkildə ictimailəşdirmə-yib.

“Sena çayının “E.coli” və “en-terokokk” bakteriyaları ilə yüksək dərəcədə çirklənməsi Parisdə ke-çiriləcək Olimpiya Oyunlarının iş-tirakçıları üçün təhlükə yaradır”. Bu barədə Britaniyanın “Time” jurnalı yazıb. “Belə ki, iyulun so-nunda aparılan testlər suda təhlükə-li bakteriyaların, xüsusən də “E.coli” və “enterokok”ların sə-viyyəsinin yüksək olduğunu göstə-rib”, - deyə nəşr bildirib.

Bu arada iki isveçrəli triatlon-çu Makron hakimiyyətinin Sena çayının təmiz olduğuna dair vədi-nə baxmayaraq, bağırsaqlar infeksi-yası səbəbilə Paris Olimpiadasını tərk edib. Əvvəlcə fərdi startda 49-cu yeri tutan Adrien Briffaud yarış qatılımla olsa da, səhhətində yaranan problemlərə görə onu Saymon Vesterman əvəz edib.

Lakin sonradan Vestermana bağırsaqlar infeksiyası diaqnozu qo-yulub və bu onun iştirakını qeyri-mümkün edib. İsveçrə Olimpiya Komitəsinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, Silveyn Fridlans İsveçrə millisinin tərk-i-bində mübarizə aparacaq.

Qeyd edək ki, triatlonun üzgü-çülük hissəsi Sena çayında keçiri-lib, lakin sonradan testlər suyun yarış üçün yarasız olduğunu gös-tərüb və kişilərin üzmələri təxirə salınıb.

Mübarizə FEYİZLİ

aşkar hörmətsizliyi, Sena çayının ekoloji təmizliyi ilə bağlı yaydığı yalan məlumatlarla beynəlxalq ictimaiyyəti aldatdığı ortadadır. Sena çayında üzgüçülük artıq 100 il-dən çoxdur ki, qadağan edilib. Bu-nunla belə, təşkilatçılar Sena çayı-nı Olimpiada üçün mərkəzi məkan kimi seçiblər.

Oyunlar ərəfəsində çayın tə-



Ancaq Olimpiya kəndində tək-cə çarpayılar gülüş obyektinə olma-yıb. Otaqlarda televizorların olma-ması da idmançıları məyus edib. Həmçinin müxtəlif ölkələrdən gəl-miş idmançılar “TikTok” sosial şə-bəkəsində yeməklərin ədviyyatsız, bir növ dadsız olmasına təəssüflə-niblər. İdmançılar paltarlarının yu-yulmasında da problemlərlə üzləş-diklərini bildirirlər.

Vatikanın məyusluğu

Vatikan Parisdə Olimpiya Oyunlarının açılış mərasimindəki “müəyyən səhnələrdən” məyus olub. Bu barədə Vatikanın rəsmi bəyanatında bildirilib

Qeyd edilib ki, çoxlu xristian və başqa dinlərə inanclar Parisdə Olimpiya Oyunlarının açılış mə-rasimindəki bəzi səhnələrdən inciyib və Vatikan bu etirazlara qoşul-maya bilməz: “Ortaq dəyərləri birləşdirən belə bir mötəbər təd-

birdə dini inancları təhrif edən metaforalara əl atıla bilməz”, - de-yə bəyanatda vurğulanır.

Həqiqətən də, Fransa üçün üz-qarası sayıla biləcək ən utanverici hadisələr məhz Oyunların Sena çayı və onun ətrafında düzənlənən açılış tədbirində baş verib. Ümumi qənaət belədir ki, Parisdə baş tu-tan açılış mərasimi bütövlükdə, Olimpiya tarixində bir rəzalətdir, rüsvayçılıqdır. Səhbət açılış mə-rasimində xristianların dini hisləri-nin təhqir edilməsindən, cinsi az-lıqların aqressiv təbliğatının aparıl-masından, satanizm elementləri və digər bu kimi hallardan gedir.

Səhnələrdən birində peyğəmbər İsa Məsihin etikadan kənar obrazı yaradılıb. Olimpiadanın açılış təd-birinin dünyada necə böyük audi-toriya ilə izləndiyini hər kəs yaxşı bilir. Biabırçı səhnələr yüz mil-yonlarla insana təqdim olunub. Açılış mərasiminin ssenari müəlliflərinin hazırlıq mərhələsin-də Yelisey Sarayından hansısa tə-zislər almadıqlarını düşünmək sə-dəlvəhlik olardı. Olimpiadalar bü-tün dövrlərdə siyasətdən uzaq tu-tulub. Ancaq belə görünür ki, Makron və onun komandası “Paris 2024”-ü də siyasi manipulyasiya alətinə çevirməkdən və onun vasi-

təsilə özlərinin sahib olduğu əx-laqi keyfiyyətləri dünyaya ötür-məkdən çəkinməyiblər. Makronun özünün və formalaşdırdığı höku-mətin ayrı-ayrı təmsilçilərinin qeyri-ənənəvi oriyentasiyaları ilə bağlı müzakirələr çox aparılıb. Açılış mərasimində cinsi azlıqların aqressiv formada təbliğatına hə-sablanan səhnələrin nümayiş etdir-məsi ondan xəbərlər ki, Mak-ronun özünün və komandasındakı bəzi nazirlərin cinsi oriyentasiya-ları ilə bağlı yayılan xəbərlərdə həqiqətə payı yox deyil.

“Hizbullah”ın hərbi qanadı olan Rıddan Qüvvələrinin əsas rəhbər-lərindən olduğu bildirilir. Qeyd edək ki, İsrail ordusunun 8 okt-yabr 2023-cü il tarixindən bu ya-na Livanın cənubuna endirdiyi hə-və hücumlarında həlak olan “Hiz-bullah” üzvlərinin sayı 394-ə yüksəlib.

Razılıq əldə olunacaq mı?

G7 Xin başçıları müraciət qəbul edib

G7 ölkələrinin xarici iş-lər nazirlərinin birgə yazılı bəyanatında isə Yaxın Şər-qdə artan gərginlikdən dərin narahatlıq ifadə olunub. Büt-ün müvafiq tərəflər indist-ruktiv cavab zorakılığının davam etməsindən çəkinmə-yə və konstruktiv təşəbbüs-lər göstərməyi çağırılıb. “Biz, Kanada, Fransa, Alma-niya, İtaliya, Yaponiya, Bö-yük Britaniya və ABŞ-dan ibarət G7 ölkələrinin xarici işlər nazirləri və Al-nin Ali

Nümayəndəsi Yaxın Şər-q bölgəsindəki gərginlikdən və daha genişmiqyaslı qarşı-durmanın yaranma ehtima-lından narahatlıq. Bir daha bütün tərəfləri dağdığı cav-ab zorakılığının davam et-məsindən çəkinməyə və gərginliyi azaltmaq üçün konstruktiv təşəbbüslər gös-tərməyə çağırırıq”. Bəyanat-da qeyd olunub ki, Yaxın Şər-qdə gərginliyin daha da artması heç bir ölkə və ya xalqa fayda gətirməyəcək.

İran hava məkanının mühüm hissəsini bağladı...

manda, ABŞ Dövlət Departamentinin rəhbəri Antoni Blinken Tehranın yaxın 24 saat ərzində İsrailə zərbə endirməyə hazır olduğunu bəyan edib. Bundan əlavə, İran hava yollarına Tehran ərazisində gözlənilən GPS fasilələri ilə bağlı xəbərdarlıq edilib və ölkənin qərb, cənub-qərb, cənub və mərkəzi bölgələrindən ucan təyyarələr üçün alternativ marşrutlar tapmaq tövsiyə olunub.

İran hakimiyyəti ölkənin mərkəzi, qərb və şimal-qərb bölgələri üzərindəki hava məkanının əhəmiyyətli bir hissəsini bağlayıb. Eyni za-

raili qoruyacağını çatdırıb. Dövlət Departamentinin sözcüsü Metyu Miller daha geniş miqyaslı bir Yaxın Şər-q münaqişəsinin qaçıl-maz olduğunu söyləyib. ABŞ-in isə bunun qarşısını almaq üçün söylərini davam etdirdiyi önə çəkilib. Miller vurğulayıb ki, artan gərginlik bölgədə heç kimin maraqlarına xidmət etmir: “Bütün hallarda ABŞ ötən ilin oktyabrın-dan etibarən hər şeyə hazırdır”.

Ayn əl-Əsəd hərbi hava bazası-na raket zərbəsi endirilib. Baza-nı 2 raket ilə hədəfə alındığı açıqlanıb. Raketlərin bazaya düşdüyü, 5 amerikalı əsgərin



yaralandığı bildirilib. Əsgərlərdən birinin vəziyyətinin kritik olduğu vurğulanır. Hücumə görə İŞİD-ə qarşı koalisiya qüvvələrində təmsil olunan ABŞ əsgərlərinin yerləşdiyi

Yaxın Şər-qdə vəziyyət gərgin olaraq qalır. Xarici mətbuat İsrail ordusunun Livanın cənubunda hə-yata keçirdiyi hava hücumunda

Yaxın Şər-qdə vəziyyət gərginliyin azaldılması üçün genişmiqyaslı fəaliyyətə başlandı

Yaxın və Orta Şər-qdə gərginlik həm də qarşı-qarşıya duran tərəflərlə yüksək əlaqələrə malik dövlətləri hərə-kətə gətirib. ABŞ prezidenti Co Bayden İordaniya Kralı II Abdullah, xarici işlər naziri Antoni Blinken isə Qətərli həmkarı Məhəmməd bin Əbdürrəhman Əl-Sani ilə Yaxın Şər-qdə artan gərginliyin azaldılması ilə bağlı danışıqlar aparıb. Ağ Evin yay-dığı yazılı açıqlamada bildirilib ki, prezident Bayden və İordaniya kralı Abdullah arasındakı tē-telefon danışıqı Yaxın Şər-qdə gərginliyin azaldılması, xüsusilə Qəzzada atəşkəsin yaradılması-nın vacibliyi ön plana çəkilib.

Diplomatik müzakirələr davam edir...

Yaxın və Orta Şər-qdə gərginlik həm də qarşı-qarşıya duran tərəflərlə yüksək əlaqələrə malik dövlətləri hərə-kətə gətirib. ABŞ prezidenti Co Bayden İordaniya Kralı II Abdullah, xarici işlər naziri Antoni Blinken isə Qətərli həmkarı Məhəmməd bin Əbdürrəhman Əl-Sani ilə Yaxın Şər-qdə artan gərginliyin azaldılması ilə bağlı danışıqlar aparıb. Ağ Evin yay-dığı yazılı açıqlamada bildirilib ki, prezident Bayden və İordaniya kralı Abdullah arasındakı tē-telefon danışıqı Yaxın Şər-qdə gərginliyin azaldılması, xüsusilə Qəzzada atəşkəsin yaradılması-nın vacibliyi ön plana çəkilib.

Dövlət Departamentinin yaydığı məlumatda isə bildirilir ki, Blinken qətərli həmkarı ilə bəlgədəki gərginliyin daha da şiddətlənməsinin qarşısını alınmasına yönəlik səylərdən danışıqlar. Burada da Qəzza bölgəsində atəşkəsin yaranma-

sının gərginliyin azaldılmasında əhəmiyyətli ola biləcəyi vurğulanıb və bu istiqamətdə səylərin davam etdirilməsinin vacibliyi qeyd edilib.

Eyni zamanda, Qəterin xarici işlər naziri Məhəmməd bin Əbdürrəhman Əl Sani ilə misirli həmkarı Bədr Əbdüldi İsrailin Qəzza zolağına hücumlarına son qoymaq üçün vasitəçilik səylərindəki son hadisələri müzakirə ediblər. XİN rəhbərləri Qəzza zolağına daha çox humanitar yardım çatdırmaq üçün birgə təşəbbüslər gücləndirilib, müharibəyə son qoymaq üçün birgə vasitəçilik səylərindəki irəliləyişləri də müzakirə ediblər. Qeyd edək ki, Qətər, Misir və ABŞ Həmas və İsrail arasında dolayı danışıqlarda vasitəçi rolunu oynayır.

İsraildə dəyişiklik

olunmağa başlayıb. Bundan başqa, İsrailin Baş naziri Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah rəisi Herz Halevini və Baş Təhlükəsizlik Xidmətinin (Şin Bet əks-kəşfiyyat agentliyi) rəhbəri Ronen Barı da istefaya göndərməyi planlaşdırır.

SADIQ

Sərhəd Kabaklı: Hər cür çətinliklərlə Türk dünyasında ədəbiyyatımızı yaşatmağa çalışırıq

Nağıllardan qopub gələn eşqdir İstanbul... Az qala, hər daşına, hər qarış torpağına dastanlar yazılan, şeirlər qoşulan... Sözün özü qədr qədim şəhər ta əzəldən şeirin, ədəbiyyatın, sənətin beşiyi olub. Bu əsr-rəngiz şəhərə gəlib ədəbiyyat ocağını ziyarət etmədən geri dönmək olarmı?!

İstanbulun əsas memarlıq nümunələrindən Sultan Əhməd camisini ziyarət edərkən elə məsədlə üz-büz- Sultan Əhməd meydanında Türk Ədəbiyyatı Vəqfi salamlayır bizi. Bu vəqfin yerləşdiyi bina ilə ilk dəfə qarşılaşmağımıza baxmayaraq, vəqfin özü də, içərisindəki ədəbiyyat sevdalı aydınlar da bizə doğmadan doğmadırlar. Axı onlar Türk ədəbiyyatının keşikçiləri, Azərbaycan ədəbiyyatının ən yaxın dostlarıdır.

1972-ci ildə mərhum Əhməd Kabaklı tərəfindən qurulan Türk Ədəbiyyatı Vəqfi bu gün hörmətli Sərhəd Kabaklının rəhbərliyi ilə uğurla öz işlərini davam etdirməkdədir. Ziyarətimiz əsnasında Sərhəd bəylə də məhz Vəqfin hazırkı vəziyyəti, gördüyü işlər və gələcək planları haqqında danışdıq:

“Bildiyiniz kimi, bu il Türk Ədəbiyyatı Vəqfinin yaradılmasının 48, “Türk Ədəbiyyatı” dərgisinin isə 52-ci ilidir. İki il öncə dərgimiz 50 illik yubileyi münasibəti ilə ölkə başçısı tərəfindən özəl mükafata layiq görüldü.

Vəqfimiz yarandığı gündən etibarən hər həftə “Çərşənbə söhbətləri” təşkil edir. Hər çərşənbə ölkəmizin dəyərli elm adamları, ədəbiyyatçılar qonağımız olur, burada çox dəyərli söhbətlər aparır. Gənc ədəbiyyatçıları, elm adamlarının, ziyahların yetişməsinə bu söhbətlərin çox mühüm yeri var.

Türk Ədəbiyyatı Vəqfi Türk dünyasının vəqfidir. Bizim Azərbaycan, Özbəkistan, Qırğızistan, Qazaxıstan, Türkmənistan, Kosovo, Bosniya və Kiprdə təmsilçiliklərimiz var. Bu təmsilçiliklər vasitəsilə Türk dünyasında kultür bütünləşməsinə,

mədəni əlaqələrin daha da genişləndirilməsini həyata keçirməyə çalışırıq. Hazırda bu sahədə ən yaxşı nəticə aldığımız ölkə Azərbaycandır. Çünki həm bizə yaxındır, həm də oradakı dostlar bizi candan sevirlər. Necə ki, biz onları sevirik. Azərbaycanla çox yaxın əlaqələrimiz var. Azərbaycan ədəbiyyatından bir çox kitabı Türkiyə türkcəsinə uyğunlaşdıraraq çap etmişik. Orada da bizim kitablarımızı, xüsusən Əhməd Kabaklının kitablarını Azərbaycan türkcəsinə çevirərək nəşr ediblər.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyi ilə dostluq əlaqələrimiz var. Bu il Əhməd Kabaklının 100 illik yubileyidir. Azərbaycanda bununla əlaqədar çox möhtəşəm tədbir keçiriləcək. Həmçinin bu il böyük Azərbaycan şairi Cəfər Cəbbarlının 125 illik yubileyidir. Biz də burada “Cəfər Cəbbarlı İli” elan edərək, bununla əlaqədar müxtəlif tədbirlər keçirəcəyik.

Əziz dostumuz, Xalq yazıçısı Anarın 80 və 85 illik yubileylərini İstanbulda çox gözəl tədbirlərlə qeyd etdik. İnşallah, 90 yaşını da qeyd edəcəyik. Anara “Türk dünyasının Ədəbiyyatı Başbuğu” ünvanını boşuna verməmişik. O, öz yaradıcılığı ilə ədəbiyyatımızın başbuğudur.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyi dövlət tərəfindən dəstəklənən bir qurumdur. Bizim isə dövlətdən elə də dəstəyimiz yoxdur. Azərbaycanda mədəniyyətin, ədəbiyyatın, sənətin yeri, dəyəri ağırdır. Bizdə isə o dəyər heç də kifayət qədər deyil. Ona görə də bizim dünyaya açılmağımız, ürəyimiz istəyən kimi tədbirlər, layihələr həyata keçirməyimiz çox zaman alınmır. Maddi sıxıntılarla, hər cür çətinliklərlə Türk dünyasında ədəbiyyatımızı yaşatmağa çalışırıq”.

- Bu il Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin 90 illik yubileyi də tamam olur. Bununla bağlı hansısa tədbirlər gözlənilirmi?

- Bayağ da dediyim kimi, biz Anara “Ədəbiyyatın Başbuğu” adını vermişik. Başbuğu necə uyğun görəcəksə, o cür də edəcəyik. Anar bi-

zim üçün həm insan, həm də yazıçı olaraq çox önəmlidir. Onun sözü bizim üçün dəyərdir. Əgər Azərbaycandan buraya qonaqlar gələrsə, biz də burada çox gözəl tədbirlər keçirərik, əlbəttə.

- Türk Ədəbiyyatı Vəqfinin gənc yazıçılarla qarşılıqlı münasibəti necədir? Onların Vəqfə marağı, Vəqfin onlara dəstəyi necə irəliləyir?

- Bizim “Gənc ədəbiyyat” adlı internet dərgimiz var. O dərgidə Türkiyənin hər tərəfindən gənc yazıçılar, şairlər, ədəbiyyat, poeziya dostları çap olunurlar. Təbii ki, işlərimizi yavaş-yavaş gənc nəsilə ötürməliyik. Yetişdirdiyimiz, istedadına, ədəbiyyat sevgisinə və təəssübkeşliyinə güvəndiyimiz gənclərimiz var. Necə ki, zamanında bizi Əhməd Kabaklı, Nəci Fəzil, Bəhəddin Karakoç, Əbdürrəhim Karakoç kimi müəllimlərimiz yetişdirdilər, biz də gənclərimizi o cür yetişdiririk. Məsələn, bizim Yazı işləri müdürümüz cəmi 28 yaşındadır. Vəzifəsinin öhdəsindən də layiqincə gəlir. Biz hər zaman gənclərimiz üçün fərsətlər yaradıırıq.

- Türkiyəli oxucunun ədəbiyyat münasibəti necədir?

- Azərbaycanla müqayisə etsək, oradakı kimi marağ yoxdur. Ancaq müəyyən bir elit təbəqə var ki, onlar ədəbi mühiti izləyir, çıxan kitabları oxuyur. Ondən başqa isə xalqın, demək olar ki, 80 faizi kitab oxumur. Biz, əslində, bununla mübarizə aparmağa, bu gedişatı dəyişməyə çalışırıq. Bunun üçün də uşaq kitablarına böyük önəm veririk. Ömər Seyfəddinin hekayələrini, Əhməd Kabaklının “Əjdaha daşı” kitabındakı hekayələri, Türk nağıllarını uşaq kitabına çevirdik. Xüsusən, uşaqların hələ kiçik yaşlardan mütaliəyə sevgisini yaratmaq üçün bu işlərimizi gələcəkdə də davam etdirəcəyik. Məsələn, demək olar ki, kitab sərgilərinə ancaq uşaq ədəbiyyatı ilə qatılırıq. Çünki digərlərində apardığımız kitablar olduğu kimi də geri qa-

yıdır. Uşaqlarla bağlı sərgilər də isə onların marağını görürük.

Son dövrlərdə İstanbul valiyinin “İstanbul oxuyur” adlı layihəsi gerçəkləşdi. Bu layihə çərçivəsində valilik bizdən 150000-ə yaxın kitab alaraq, kitabxanalara, məktəblərə bağışladı. Bu da bizə həm maddi cəhətdən dəstək oldu, həm də kitablarımızın bütün məktəblərin kitabxanalarına gedib çıxmaqları üçün bir fərsət oldu.

- İstanbulda kitab mağazaları, kitab satışı ilə məşğul olan yerlər, demək olar ki, yox səviyyəsindədir. Bunun səbəbi nədir?

- Burada “tək əl” prinsipi var. Yəni müəyyən bir qurum var, onlar kitab satışı, demək olar ki, ələ alıblar və bunu da çox yüksək məbləğlər qarşılığında edirlər. Təbii ki, bizim də o məbləğləri qarşılamaq imkanımız yoxdur və ona görə də öz imkanlarımız daxilində kitablarımızı, dərgilərimizi yaymağa çalışırıq. Azərbaycanda isə belə bir problem yoxdur. Şəhəri gəzərək müxtəlif məkanlarda irili-xırdalı çox gözəl kitab mağazaları ilə qarşılaşırıq. Burada ona rast gələ bilərsiniz.

- Bu və bu kimi çətinliklər zaman-zaman sizi bu işdən soyutmur ki?

- Xeyr, elə bir şey ola bilməz. Çünki biz hər zaman çətinliklərdən keçib bu günlərə gəldik. Heç bir işimiz asan olmadı ki. Bizim Azərbaycanla münasibətlərimizin formalaşması da çox böyük çətinliklərdən keçib. Məsələn, Azərbaycan 70 il sovet əsarətində qalanda, biz qardaşlarımız üçün ağladıq. 44 günlük Vətənin müharibəsində qardaş ölkəmizin yanında olduq. Amma necə? İmdat Avşarla mən müharibə zamanı Azərbaycana getdik. Sən demə, ölkəyə giriş qadağan imiş. Həm pandemiya idi, həm də müharibə. Mərhum millət vəkili Qənirə xanım Paşayevanın köməyi ilə biz Azər-



baycana giriş edə bildik.

- Qənirə xanımla çox gözəl münasibətləriniz vardı...

- Bəli. Allah ona rəhmət eləsin! Qənirə Paşayeva Türk dünyasının könlündən, “cibindən” gedən bir itkidir. Ötən yay mənə zəng etdi ki, “Addım-addım Türkiyə” layihəmlə əlaqədar Türkiyəyə gəlib, orada çəkilişlər edəcəyəm, sürücünü verə bilərsinizmi? Maşın tutmaq fikri var idi. Mən də dedim ki, maşın tutmağına görə yoxdur, maşının da, sürücünün də istədiyən qədər sənənin ixtiyarındadır. Gəldi və 54 gün Trakya, Qara dəniz, Şərqi Anadolu, Cənub-Şərqi Anadolu və İç Anadolunu gözdilər, çəkilişlər etdilər. Sonra zəng elədi ki, mən bir az yorulmuşam. Bakıya gəlib, dincəlim, sonra isə gəlib Ağdəniz və Egeni çəkəcəyəm. Getdi, amma geri dönmək qismət olmadı. Əvəzində bizi “çağırdı”...dəfninə... Ağdəniz və Ege onun yarım qalan işidir. Əziz Kəmaləyə söz vermişəm ki, bacısına qarşı könül borcum var. Ağdəniz və Egeni o çəkəcək. Mən də lazım olan hər cür dəstəyi göstərəcəyəm.

Şahənə MÜŞFİQ

Banqladesdə nə baş verir?

Bu günlərdə daha bir ölkə - Banqladеш paytaxt Dəkkədə və digər şəhərlərdə baş verən kütləvi etirazlar səbəbindən qarışıb. Banqladеш Xalq Respublikası Cənubi Asiyada yerləşən dövlətdir. Şərqi Pakistan ərazisində yaradılıb və 16 dekabr 1971-ci ildən dövlət kimi təşkil olunub. Ölkə şimal, qərb və şərqdə Hindistan, cənub-şərqdə Myanma ilə həmsərhəddir, cənubda isə Benqal körfəzi ilə əhatə olunub. Etnik fərqliliyə malik ölkənin əhəlinin təxminən 85 faizi müsəlmanlardan ibarətdir.

Səbr kasasını daşdıran son damcı - bahalı keç

Proseslərin müşahidə etdikdə o qənaət hasil olur ki, Banqladesdə hazırda ölkəni ağuşuna alan böyük iğtişaşlara doğru addım-addım irəliləyib ki, bu da səbəbsiz deyil. Banqladesdə dövlət məşğulluq vəzifələrinin 56 faizi müəyyən demoqrafik qruplar və siniflər üçün nəzərdə tutulsa da, bunların 30 faizi 1971-ci il Müstəqillik Müharibəsi iştirakçılarının ailələrini əhatə edir. Sözügedən kvotalar 2018-ci ildə ümummilli etirazlardan sonra ləğv edilib. Ali Məhkəmə iyul ayında kvota sisteminin yenidən təbiiqlə ilə bağlı qərar verib. Ali Məhkəmənin qərarı gənclərin, o cümlədən də tələbələrə ciddi etirazları ilə qarşılanıb. İyul ayında “ictimai kvota” qərarına qarşı “Dayan” şerti adı ilə keçirilən etirazlarda qan tökülüb, dövlət televiziyasının binası yandırılıb, bir çox televiziya kanalları və xəbər saytları yayımını dayandırılıb. Rabitədə böyük fasilələr yaranıb. Baş nazir Şeyx Həsən iğtişaşların yatırılması üçün ordundan kömək istəyib. Paylaşılan mesajlarda “Bu artıq etiraz deyil, müharibədir” ifadələri yer alıb. Ordunun gücü ilə bərpa olunan sabitlik cəmi bir neçə gün davam edib və avqustun əvvəlindən iğtişaşlar yenidən alovlanıb.

Ölkədə “Dayan” inqilabının başlanmasına bahalı keçinin səbəb olduğu bildirilir. Hadisə belə baş verib. Məmurlardan birinin oğlu sosial şəbəkələrdə bahalı keçini ilə öyünərək korrupsiya qalmaqalına səbəb olub. “bdnews24” saytı xəbər verir ki, iyun ayında 24 yaşlı Müşfiqur Rəhman İfat adlı şəxs “Facebook” da Qurban bayramı üçün 1.5 milyon Banqlades takası (təxminən 21.7 min manat) qarşılığında qurbanlıq keçini alması barədə yazıb. Bu alqı-satıqdan xəbər tutan ölkə sakinləri onun gəlir

mənbəyi ilə maraqlanıblar və məlum olub ki, İfatın atası Milli Gəlir Şurasının (MGS) Gömrük, Aksiz və ƏDV üzrə Apellyasiya Məhkəməsinin sədri Motiur Rəhmandır.

Həmin məmur dövlət televiziyasında çıxış edərək, İfatla qohum olduğunu inkar etsə də, necə deyirlər, cıdanı çuvalda gizlətmək mümkün olmayıb.

Məlumatı Banqlades parlamentinin deputatlarından biri təsdiqləyib. Reputasiyasına görə qorxan Motiur Rəhman ölkə ictimaiyyətinə korrupsiya sxemlərində iştirak etmədiyinə inandırmağa cəhdlər göstərib. “Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Komissiyası mənim fəaliyyətimi 4 dəfə araşdırıb və belə nəticəyə gəlib ki, mən heç bir korrupsiya ilə məşğul olmamışam”, - deyərək qeyd edib.

Lakin tezliklə məlum olub ki, məmur bizneslə məşğul olub və birjaya pul yatırıb. Nəticədə, Rəhman əvvəlki tutduğu vəzifədən azad edilib və ona yeni vəzifə verilməyib. Məhz həmin korrupsiya qalmaqalından bir neçə gün sonra tələbələr 1971-ci il İnqilab Müharibəsində vuruşanların qohumları üçün dövlət işlərinə kvota verilməsinə etiraz etməyə başlayıblar.

Əlbəttə, “Facebook” sosial şəbəkəsində bahalı keçini paylaşımının ölkədə geniş inqilab dalğası yaratdığı düşünmək sadəlövhlik olardı. Banqladesdə iqtisadi göstəricilərin aşağı, işsizliyin və inflyasiyanın yüksək olduğu bir ölkədir. Elə “Dayan” inqilabının təməlinə də məhz çeşidli sosial amillər dayanır. Bahalı keçini paylaşımı sadəcə səbr kasasını daşdıran son damcı olub.

İstefa verən baş nazir ölkədən gedib

Banqladesdə iğtişaşların gedişində 94-ü bazar günü olmaqla, azı 300 nəfər həlak olub. Bu barədə Banqladesin Daily Star nəşri səhiyyə, polis və hakimiyyət orqanlarına istinadla məlumat yayıb. Həlak olanlardan 14-nün polis işçisi olduğu bildirilir. “Banqladesdə hökumət əleyhinə həftələr boyu davam edən nümayişlərin ən

etirazçılar Şerpur rayon həbsxanasına saxlanaraq məhbusları azad ediblər. “Dhaka Tribune” nəşrinin yaydığı məlumatda bildirilib ki, yürüş zamanı etirazçılardan ibarət izdiham həbsxananın qapılarını sındıraraq yanğın törədib və 500-ə yaxın məhbus həbsxanadan qaça bilib. İğtişaşçılar,



qanlı günü olan bazar günü 94 nəfərin öldürülməsindən sonra toqquşma qurbanlarının ümumi sayı azı 300 nəfərə çatıb”, - deyərək agentlik bildirib.

Banqladesin paytaxtı Dəkkədə və bütün ölkə daxilində etirazlar və nümayişlər bazar günü tələbə hərəkatının hakimiyyətlə əməkdaşlıqdan imtina etməsindən sonra başlayıb. Tələbələrə polis və hökumət tərəfdarları ilə toqquşmaları iğtişaşlara çevrilib.

həmçinin polis məntəqəsini yandırır, bir sıra ticarət və hökumət binasına ziyan vurublar.

İğtişaşların genişləndiyini görə baş nazir Şeyx Həsən istefa verib və ölkədən gedib. Banqlades ordusunun qərargah rəisi general Vaqar-uz-Zaman baş nazirin ölkədən çıxdığını təsdiqləyib. General xalqa televiziya vasitəsi ilə müraciətində qeyd edib ki, ölkədə müvəqqəti hökumət qurulacaq. Qərargah rəisi bütün ölümlə halları

Banqlades prezidenti geri çəkildi - keçmiş baş nazir azadlıqda

Yerli mətbuatın yazdığına görə, Banqlades prezidenti Şahabuddin Çuppu geri çəkilərək etirazçıların bəzi tələblərini ödəmək məcburiyyətində qalıb. O, keçmiş baş nazir və müxəlifət lideri Xəlid Ziyanın ev dustaqlığından azad edilməsi barədə göstəriş verib. Ölkə prezidenti, həmçinin tələbə etirazlarının iştirakçılarının da həbsdən azad edilməsinə dair göstəriş verib.

Bildirilir ki, prezidentin sədrliyi ilə keçirilən iclasdan sonra Banqlades Milliyyətçi Partiyasının (BMP) sədri Xəlid Ziya və tələbə nümayişləri zamanı həbs olunan bütün şəxslərin dərhal azad edilməsi barədə yekdillə qərar qəbul edilib.

MÜBARİZ

nın araşdırılacağını deyib və xalqı orduya etimad göstərməyə çağırıb.

Bununla belə, baş nazirin istefasından sonra da etirazlar səngiməyib. Minlərlə insan ölkə paytaxtının küçələrinə çıxıb. Etirazçılar baş nazirin iqamətgahını, ölkənin qurucusu Şeyx Mucibur Rəhmanın heykəlini dağıdıb və onun muzeyini yandırılıb. Hakim “Avami Liqası” partiyasının ofisi də hücumə məruz qalıb. Etirazçılar hakim partiya nümayəndələrinin evlərinə, polis məntəqələrinə, aparıcı telekanalların ofislərinə hücum çəkiblər. Ölkədə iğtişaşlar başlayandan bəri 10 min adam həbs edilib.

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyayımı” ASC - 012441191, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN



Şuşa nisgilli rəssam...

Toğrul Nərimanbəyovun doğum günüdür

Yeganə BAYRAMOVA

Onun rəssam kimi yaradıcı istedadı hələ Vİlnüsdə təhsil aldığı illərdən parlağağa başlamışdı. Monumen-

tal rəssamlıq üzrə təhsil alırdı. Bu sahədəki hüduzsuz yaradıcı imkanlar onu novatorluğa həvəsləndirirdi. Gənc rəssam işlədiyi mövzuların bədii həllinə başqa prizmalar-dan yanaşaraq təcridcən öz fərdi üslubunu formalaşdırırdı.

Rəssamlıqla yanaşı, musiqi ilə də ciddi şəkildə məşğul olmuşdu. Vokal sənətinin inceliklərinə peşəkar səviyyədə yiyələnmişdi. Gözəl səs tembrinə malik idi. Azərbaycan və dünya vokal sənətinin şah əsərlərini ifa etməyi sevirdi.

1930-cu ilin avqustunda Bakıda dünyaya gələn T.Nərimanbəyovun yaradıcılığında Bakı mənzərələri, Azərbaycanın ayrı-ayrı regionlarının özünəməxsusluqları xüsusi yer tutur. Sovetlər dönəmində Azərbaycan təsviri sənət ustalarından cəmi üç nəfəri SSRİ-nin ən yüksək fəxri adı sayılan SSRİ Xalq rəssamı adına layiq görülmüşdü. Onlardan

birisi Mikayıl Abdullayev, digəri Tahir Salahov, üçüncüsü isə məhz Toğrul Nərimanbəyov idi.

Fransada Vətən ruhu



Görkəmli rəssam uzun illər idi ki, Fransada yaşayırdı. Vətəndən köçüb getməsi isə ötən əsrin 80-ci illərinin axırlarında şəxsi həyatında baş verən gözəlməz hadisələrlə bağlı olub. Bunu yaxınlarından gizlətsə də, portretini çəkdiyi parapsixoloq Tofiq Dadaşovdan gizlədə bilməyib. Parapsixoloqun “Məşhursunuz. Daha məşhur olacaqsınız. Amma böyük çətinliklərlə üzləşəcəksiniz. Vətəndən uzaq düşüb bütün dünyanı dolaşacaqsınız”- sözlərindən bir müddət sonra ailəliklə Moskvaya, sonra Amerikaya, oradan



maq, oranın gözəl təbiəti üçün darıxmamaq mümkün deyil. O zamanlar vaxt tapan kimi ilk növbədə Şuşaya gedib Şuşanın gözəlliyindən ilham alırdım. Öminəm ki, gec-tez ədalət bərpa olunacaq, torpaqlarımızı geri qaytaracağıq. Dünya birliyi Qarabağın kimə məxsus olduğunu yaxşı bilir. Torpaqlar öz yiyəsinə qaytarılmalıdır”.

Bu gün dahi sənətkarın böyük fəxarət hissi ilə bəhs etdiyi Şuşamız azaddır. Belə bir məqamda görkəmli rəssamımızın həyatda olmaması təbii ki, hər birimizə duyğulu,

İdman

Ümumdünya Taekvondo Federasiyasının prezidenti: Azərbaycanda bu idman növünün inkişafından çox razıyam

Parisdə fəaliyyət göstərən Azərbaycanın Olimpiya Evidə avqustun 5-də beynəlxalq taekvondo ailəsi ilə görüş olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Ümumdünya Taekvondo Federasiyasının prezidenti Çunq Von Çou və müxtəlif ölkələrin taekvondo federasiyalarının rəhbərləri iştirak ediblər.

Qonaqlar burada gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov, nazir müavini Mariana Vasileva, Milli Olimpiya Komitəsinin baş katibi Azər Əliyevlə görüşüblər.

Görüş zamanı Çunq Von Çou Azərbaycanda taekvondonun böyük inkişafa nail olmasından danışıb: “Azərbaycanda taekvondonun inkişafından çox razıyam. Sizin ölkə bizim idman növünə çox böyük diqqət və qayğı göstərir. Azərbaycan taekvondo üzrə bir çox mötəbər yarışlara ev sahibliyi edib. Sizin məktəbin yetirmələri bir çox nüfuzlu, dünya səviyyəli yarışların qalibi və mükafat-



çıısı olub. O cümlədən Olimpiya Oyunlarının qalibi və medalçısı da olmağı bacarıb. “Paris-2024” Yay Olimpiya Oyunlarında taekvondo yarışlarından maraqlı və gərgin mübarizə gözləyirəm”.

Görüşdə Azərbaycanın Fransadakı səfiri Leyla Abdullayeva, Azərbaycan nümayəndə heyətinin şef de missionu Elnur Məmmədov, Azərbaycan Taekvondo Federasiyasının vitse-prezidentləri Hikmət Səmədov, Niyaməddin Paşayev və digər şəxslər də iştirak ediblər.

Sərbəst güləşçilərimiz Parisə yola düşüblər

“Paris-2024” Yay Olimpiya Oyunlarında iştirak edəcək sərbəst güləş üzrə Azərbaycan komandasının son heyəti Fransaya yollanıb.

Azərbaycan Güləş Federasiyasından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Əliabbas Rzazadə (57 kiloqram), Hacı Əliyev (65 kiloqram), Turan Bayramov (74 kiloqram), Osman Nurmaqomedov (86 kiloqram), Maqomedxan Maqomedov (97 kiloqram) və Giorgi Meşvildişvili (125 kiloqram) Yay Olimpiya Oyunlarında iştirak etmək üçün Parisə yola düşüblər.

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda keçirilən yolaşalma mərasimində Gənclər və İdman Nazirliyinin, Azərbaycan Güləş Federasiyasının rəsmiləri, məşqçilər, digər güləş-



çilərimiz və olimpiyaçıların yaxınları iştirak ediblər.

Avqustun 8-də Ə. Rzazadə ilə O.Nurmaqomedov, növbəti gün T.Bayramov və G.Meşvildişvili, ayın 10-da isə H.Əliyev və M.Mağomedov mübarizəyə başlayacaqlar.

ancaq bir o qədər də qürurverici hislər yaşadı.

Böyük rəssamın Azərbaycan və dünya mədəniyyəti qarşısındakı xidmətləri hər zaman yüksək qiymətləndirilmişdi. Heydər Əliyev Toğrul Nərimanbəyovun yaradıcılığına böyük dəyər verirdi. 2000-ci ilin avqustunda Toğrul Nərimanbəyov Azərbaycanın

ən yüksək dövlət mükafatlarından olan “İstiqlal” ordeni ilə təltif edilmişdi. 2010-cu ilin avqustunda isə Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə rəssam “Şərəf” ordeni ilə mükafatlandırıldı. 2013-cü ilin 2 iyun günü böyük sənətkar 82 yaşında dünyadan köçdü və bütün ömrü boyu axtarışında olduğu əbədiyyət zirvəsinə qovuşdu.

Dəniz suyundakı infeksiyalar...

Yeganə BAYRAMOVA

İsti havalarda infeksiyalara yoluxma riskimiz nisbətən çox olur. Buna səbəb havada temperaturun yüksək olması nəticəsində virus və bakteriyaların daha sürətlə yayılmasıdır. Bu cür infeksiyalar hərarət, boğaz və qulaq ağrısı, gözdə qızartılar, ürəkbulanma, öskürək, ishalla özünü büruzə verir.

Məlumdur ki, çaylarda və dənizlərdə sayısız-hesabsız mikroorqanizmlər yaşayır. Bir damcı çirklənmiş su, həmçinin mikroblu hissəciklər yayılmış hava ciddi problemlərə səbəb ola bilər. Belə ki, çimərlikdən aldığımız həzzin hesabını bəzən hansısa xəstəliklərlə ödəməli oluruq. Son vaxtlar azyaşlı uşaqlar arasında da müxtəlif infeksiyalar geniş şəkildə yayılıb.

Ekspertlər də isti havada bakteriyaların daha sürətlə inkişaf etdiyini düşünür. Bu baxımdan çimərlik mövsümündə dəniz suyunun laboratorji analizlərinin mütəmadi olaraq aparılması vacibdir.

Antisanitar vəziyyət bakteriyaları artırır

İnfeksiyonist Aydın Nəzərov “Yeni Azərbaycan”a açıqlamasında bildirib ki,

bakteriyalar müəyyən temperaturdan sonra aktiv həyat tərzi keçirirlər: “Söhbət həm su, həm də qurudakı bakteriyalardan gedir. 18 dərəcə temperaturdan yuxarı şərətdə bakteriyalar arta bilirlər. Xəzər dənizi göldür və heç bir okeana çıxışı yoxdur. Xəzərdə suyun hərəkəti zəif olduğundan bakteriyalar asanlıqla orada arta bilirlər. Məsələn, axar çaylarda, kanallarda bakteriya az miqdarda olur. Bu mənada Xəzərdə bakterioloji çirklənmənin yüksək həddə olması müşahidə edilir”.

İnfeksiyonist çimərliklərdə bakteriyaların artmasının digər səbəbi kimi ərazidəki antisanitar vəziyyətin olduğunu qeyd edib: “Təmizliyə riayət olunmayan yerlərdə bakteriyaların sürətlə artma ehtimalı böyükdür. Yemiş, qarpız, qarğıdalı və başqa qida məhsullarını yeyib, qabığını dənizin kənarına və ya dənizə tullayanda, ərazi mütəmadi olaraq zibillərdən təmizlənməyəndə çirklənmə də qaçılmaz olur. Hələ çimərliklərdəki insan sıxlığının yaratdığı antisanitar vəziyyəti demirəm. Sahəsi kiçik olan çimərliklərdə yüzlərlə insanın suya birdən baş vurməsi əlbəttə ki, orada arzuolunmaz sanitariya durum yaradacaq. İnsan bədəninə olan və daxildən ifraz edilən tullantılar potensial bakteriyalardır. Fikir vermisinizsə, Xəzər dənizi bütün çirkəblə-

Necə qorunaq?

rı məhz sahilə gətirir. Dənizin ortasının ekoloji vəziyyətilə kənarların ekoloji vəziyyəti heç də eyni deyil. Kənarlara getdikcə bağırsaq çöpləri yaradan bakteriyaların sayı da artır”.

Bağırsaq çöpləri...

A.Nəzərov dənizdə geniş yayılmış infeksiyalardan da söhbət açıb: “Dənizdə geniş yayılan infeksiyalardan biri bağırsaq çöpləridir. Belə ki, su ilə bir sıra bağırsaq infeksiyaları törədiciləri-bakteriyalar, viruslar və bəsitlər, o cümlədən, şigellər, salmonellər, O157:H7 ştamli enterohemoragik bağırsaq çöpləri, enteroviruslar, noroviruslar və lyambliyalər insan orqanizminə ötürülür. Bəzi hallarda su hövzələrində aqressiv vəba vibriyonu və bəsit kriptosporidii aşkar etmək mümkündür.

Bağırsaq çöpləri infeksiyasının simptomları çox vaxt qəflətən və kəskin başlayır. Xəstəliyin ilk əlaməti diareyadır, yəni, sulu və ya qanlı ishal. Diareya qarın ağrısı, ürəkbulanma, qusma, həlsizlik, bəzən hərarətin artması ilə müşayiət olunur. Fəsadsız bağırsaq infeksiyalarının müalicəsi su-duz mübadiləsinin rehidra-

tantların vasitəsi ilə bərpa edilməsinə yönəlib. Yüngül və orta ağır gedişatlı xəstəliyin mikrobəleyhinə müalicəsinə ehtiyac yaranmır, çünki, bütün bağırsaq çöpləri özünümühədd gedişatlıdır və bir neçə gün sonra özbaşına keçir. Bununla belə xüsusi-ləşmə qızdırma, həlsizlik varsa və diareya simptomları 5 gündən artıq davam edərsə, dərhal həkimə müraciət etmək vacibdir”.

Leptospiroz və insana yoluxma yolları

İnfeksiyonistin sözlərinə görə, bəzi heyvanların, misal üçün, iri buynuzlu heyvanların, atların, itlərin, gəmiricilərin sidi-dik traktı leptospira növündən olan bakteriyalarla zədələne bilər: “Sidiyə keçən törədici su hövzələrinə yayılır və onları çimmək üçün son dərəcə təhlükəli məkana çevirir. Leptospiroza yoluxmaq üçün adamın sadəcə çayda üzməsi yetər. Törədici qara ciyəri, böyrəkləri, kapilyarları və əzələ toxumasını zədələyir. Xəstəliyin simptomları yoluxandan 4-14 gün sonra aşkara çıxır. Leptospiroz yüksək hərarət, həlsizlik, qara ciyərin böyüməsi, əzələ ağrıları, taxikardiya ilə keçir. Simptomların qeyri-spesifikliyi xəstəliyin vaxtında tanımasına mane olur. Xəstəlik 90 faiz hallarda orta ağır dərəcədə keçir və ağır fəsadlar törətmir. Lakin, yoluxanların 10 faizində ağır böyrək çatışmazlığı, massiv qanaxmalar və kəskin respirator-distress sindromu inkişaf edə bilər”.

“Üzgüçü qulağı”

A.Nəzərov bildirib ki, tez-tez suya basmaq xarici otitin yaranmasına səbəb ola bilər: “Qulaqlara dolan su psevdomonadlara, stafillokoklara, bəzi anaeroblara və gramənfi mikroorqanizmlərə yoluxmuş ola bilər. Bəzən xəstəliyin törədicisi aspergilla və ya kandida növündən olan göbələklərdir. Simptomları qulaq kənarının qızarması və şişkinliyi, qulaq ağrısı və qulaqdan bəzi çirklərin ifrazatıdır.

Xarici otitin müalicəsi çox vaxt yerlidir, kortikosteroidlər və antibiotik tərkibli kombinəolunmuş qulaq damcıları infeksiyanın qarşısını tez alır. Ağır hallarda antibakterial preparatlar təyin edilir”.

Respirator infeksiyalar...

Həkim qeyd edib ki, “uğursuz”, qeyri-sanitar çimərliklərdən sonra əmələ gələn respirator xəstəlikləri də diqqətsiz qoyulmaz: “Bu, ilk növbədə, legionel-yozdur. Legionellərə yoluxma ağ ciyər iltihabı təhlükəsi daşıyır. Legionel-yozun simptomları ağ ciyər iltihabının klinik gedişatına uyğundur. Müalicə əsasən makrolidlər və ya fltorinolonlar qrupuna aid antibiotiklərlə aparılır.

Bunun başqa, çimərlikdən sonra bəzən enterovirus infeksiyası olduqca ağır xəstəliyin-seroz meningitin yaranmasına səbəb olur. Xəstəliyin simptomları çimdikdən 1-2 həftə sonra aşkar olunur. Bədən hərarəti kəskin dərəcədə artır, şiddətli baş ağrıları, zəiflik, ürəkbulanma və qusma, qıcolma və başqa əlamətlər əmələ gəlir”.

